

sét Drechsler Adolf bariton szólója tette felejthetlenné. A «Himnusz» hangjaival ért véget a díszes hangverseny, mely után a Filharmónia a koncertközönség részvétele mellett a fehér asztal mellett ünnepelte az illusztris grófot, aki a német császári udvarban Berlinben aratott nagy sikere után tért a bánsági metropolisba. Dészán Achill alispán elnök szavaira Zichy válaszolt és abbéli meggyőződésének adott kifejezést, hogy amint Petőfi népszerűségével megalapította a magyar költészetet és a világirodalomban számára polgárjogot szerzett úgy a magyar zene is csak ősforrásból, a népi szellemből meríthet ha nagygyá és hatalmassá akar fejlődni. A Filharmóniát, mint a magyar népmuzsika ápolóját és elnökét, Dészán Achillt mint ennek a muzsikának megteremtőjét ünnepli.

Zichy Géza gróf délután részt vett a józsefvárosi zárda ünnepségén, amelyen Drávits Leona, Weidner Mariska (Mendelssohn Rondo), Pfaffenzeller Katica (Chopin Scherzó), Weidner Mariska (magyar énekek az ezredéből), továbbá Frey Ilona baroness, Pfaffenzeller Katica, Drávits Leona, Weidner Mariska (Liszt Rapszodia) és Ajtay Erzszi szerepeltek. Zichy gróf Dészán alispán társaságában meglátogatta Leyritz Árpád mulakatos üzemét.

A tisztikar a Vörös Kereszt javára rendez hangversenyt a Tiszti Kaszinóban. Közreműködnek: Janitzky Angéla (Liszt zongoraverseny zenekarral) Theimer Róza, Mágori Ida, Teisinger (ének) Wittstock kapitány (szavalat) és a katonazenekar.

A gyárvárosi Társaskör zenedélelőttjén Szkladányi Kornél (zongora) Tedeschi Károly (cselló) Szecsődi Irén (ének) Rödig Mária és Rössler Béla (zongora) lépnek fel.

Az évad második dalműujdonsága gyanánt Raul német együttese április elsején Kienzl Vilmos: Evangeliman c. operáját mutatja be. A premier mély hatást vált ki úgy zeneileg, mint szinpadai beállítását illetőleg.

„Raul igazgató társulata tegnap este óriási sikerrel mutatta be első ízben Kienzel Vilmos „Evangelimann» c. operá-

ját. A Temesvarer Zeitung két hasábon keresztül ismerteti az új dalművet annak tartalmi és zenei felépítését. A premier valóságos műélvezetet nyújtott és a közönségnek azon rétege is, mely érzelmileg távolabb áll Wagner zenéjétől, amelynek szinte ikertestvére az „Evangelimann» a zene és szinpadai benyomásaitól le volt nyugózva. Ungár énekelt a főszerepet és különösen a szerelmi dallal a gyermekek között ért el nagy hatást. Gróf Zichy-Baviera, Sonneg, Sauer és Stifter k. a. szereztek sok dicsőséget az est folyamán. Az újdonságot Raul igazgató rendezte és annak scenikai beállítása és dekorációja vetélkedtek nagy operaházak kiállításával. Stolz karmester művészi munkát végzett».

A német szintársulat április elején fejezi be a tavaszi szezont.

«Raul igazgató társulata minden tekintetben elégitette a közönség igényét és szinte fővárosi nivóju programot hozott. Köztük több új operát: Az eladott menyasszonyt, «Heimchen am Herd», «Evangelimann»-t és több opera reprizt. «Faust» «Carmen», «Jüdin», «Cavalleria» stb.»

Áprilisban tartja közgyűlését a Filharmónia Dészán Achill elnöklete alatt. Az egyesületnek eddig öt disz, kilencvenhat működő (28 nő és 68 férfi) tizennégy zenész, százöt rendes, negyvenhét küllagja van.

A gyárvárosi Zene és Dalegylet közgyűlésén elnökké Gartner Rezsőt, alelnökké Lethi Lipót, karmesterré Rössler Bélát, titkárrá Tussel Gáspárt, pénztárossá Deutsch Rezsőt, irattárossá Lehner Györgyöt választják. Választmányi tagok: Zelenka, Hausner, Dorassil, Joszt, Ficzi, Tedeschi, Mártonffy Rittinger, Fucsek, Krämling, Faragó lettek.

A gyárvárosi Társaskör rövid időközben három vasárnapi zenedélelőttöt rendez. Az elsőn Berecz Ede képezdei igazgató, Graef János tanár, Weszely Sarolta. Szkladányi Kornél, a másodikon Novotny Irma. Rödig Anna, Mészáros Lujza (zongora) Gelzinger Klemenstin és Márta (ének-zongora) Prinz Sándor (szavalat) Albrecht Károly és Reiber Ágoston (fuvola-zongora) Szecsődy Irén és Rössler Béla (ének-zongora), a harmadikon Berecz Ede (zongora) Sallay

Irma (ének) Dimitrievics Gizella és Rétaý Ilona (zongora) Kajetán Lipót és Bernstein Aladár (hegedűduett) Krecsmári Viola és Rössler Béla (ének-zongora) a vendégszereplők.

Schläger Antonia a bécsi opera tagja, Schirmann M. zongoraművésszel együttes hangversenyt tart a Redutban a Filharmónia rendezésében.

Schläger Antónia Grieg, Jensen, Weber dalokat, Verdi és Massenet áriákat énekel.

Schirmann Chopin, Schumann és saját szerzeményeiből játszik.

«Schläger Tóni nemcsak külsőleg, hanem hangbelileg is megerősödött. 13 évvel ezelőtt lépett fel városunkban két operaesten és az elmúlt évtized alatt teljesen elsőrendű operacsillaggá nőtte ki magát, ki ma az európai operaszínpadok első sztárjai közé tartozik. Schläger Tóni a bécsi opera kedvence, ki erőteljes, gyönyörűen iskolázott hangjával ejti csodálatba hallgatóságát. Sikere óriási volt. Schirmann ur az előkelő zongoristák típusa, ki partneréhez méltó sikert aratott.»

Májusban három temesvári zeneszerző műve kerül bemutatásra.

A Budai Szinkör ujdonságként mutatja be Hoós János temesvári zeneszerzőnek Géczy librettójára írott «Geleji kis királyfi» c. operettjét.

«A pesti lapok mind, az elismerés hangján írnak a darab zenei és tartalmi szépségéről.»

A szerző számára ez a színpadi alkotás nemcsak babérokat és elismerést hozott, hanem mélyseges bánatot is.

Az operett egyik legszebb betétslágerét, a színpadra készülő Iluska leánya számára írta. Az volt a terv, hogy a temesvári bemutatón a címszerepet a szerző leánya Hoós Iluska játssza egyben elénekli «Koporsó a szívem» c. betétet. Erre sor már nem került, mert a kis Hoós Iluskát a betanítást követő napon koporsóba fektetik. S amíg Pesten diadalt

arat a bus magyar dalbetét, ezalatt Hoós Iluskát idehaza felravatalozzák.

A Geleji kis király-«leány» tragédiája országszer- te mély részvétet váltott ki. A hangulatos énekes színpadi műből márol holnapra tragédia lett és a főváros közönsége heteken át sirja végig a «Geleji kis királyfi» előadását.

A «Posaune» szerkesztőjének fia, Lechenmayer Károly «Ermelinde» címen vigoperát ír, melyet a gyárvárosi Zene és Dalegylet mutat be a színházban.

A zenésmű szövegírója szintén temesvári «de inkognitóban akar maradni.»

Lehet, hogy ebben az időben kívánsága teljesült. Az «Ermelinde» szövegírója Peuker Ferdinánd gyárvárosi paszomántos. Még ma is él. Jóval tul van a nyolevanon. Színműveket, drámákat is írt.

A harmadik komponista Kárrász Rezső, aki a capella D-moll miséjét Vudi Antal apátplébánosnak ajánlja

A művet a gyárvárosi Zene és Dalegylet pünkösdi hétfőjén mutatja be a gyárvárosi templomban.

A városi tanács még márciusban határozta el, hogy Raul Manó német színigazgatónak operaelőadásonként nyolevan forint szubvenciót szavaz meg azzal a kikötéssel, hogy a nyolc hetes szezon alatt tizenhat színvonalas operaelőadást köteles tartani.

A városi tanács határozatát Róna Ignác dr., Dobrov Eduárd dr., Sugár Tivadar dr., Steiner Ferenc, Gartner Rezső, Dimitrievics Szvetozár dr., Laky Mátyás dr., Schweiger Bertalan dr., törvényhatósági bizottsági tagok megfellebezik.

A miniszterium a fellebezést elveti, de egyben felszólítja a városi tanácsot, hogy magyar operatársulatot szervezzen.

A szegedi dalárda negyedszázados jubileuma alkalmából, június hat és hetedikén jubileumi ünnepséget rendez, melyre a Filharmóniát is meghívja.

A Filharmónia a meghívást elfogadja és az ün-

nepséggel kapcsolatos dalosversenyen, Poldini: Olajág c. kardalművével vesz részt.

A gyárvárosi Zene és Dalegylet a pesti Petőfi Társaság részéről éri meghívás a rendezendő Ábrányi Kornél jubileumra.

Az egyesület az ünnepségen csak küldöttségileg vesz részt.

Juliusban a Dalkör az Arany Oroszlán, az erzsébetvárosi Arion a Novotny helyiségében tart dal-estét.

Ennek a nyári hónapnak is megvan a maga hangversenyeseménye: Szlavianszky Agreneff orosz együttes, két énekkari estje, július tizenhét és tizennyolcadikán.

Szombat és vasárnap este hangversenyezett a redutban az Europahírű Szlavianszky énekegyüttes. Szlavianszky Agreneff korusa varázslatos búvkörbe ejti hallgatóságát művészetével. Az együttes sztárja Szlavianszky Margit, kinek gyönyörű mezzo-szopránja páratlan. Margit, leánya Szlavianszky karmesternek, ki maga is remek énekhangjával hozta eksztázisba hallgatóságát. Nagy hatást váltott ki a tenor és bariton duett, valamint a kaukázusi melodiák. A meghatodottságig szépek voltak a régi népi orosz melodiák, melyek közül Szlavianszky Margit néhányat szólóképpen énekelt érzésteljes előadásban. A primadonna orosz dalokon kívül magyar dalokat is énekel, tiszta vokalizálással és érzéssel. Különösen kitűntek az orosz korusok közül „Ei uchnem“ és „Tschto mnje, schit i tuschit“, továbbá az orosz tréfás korusok. A korusokat Szlavianszkyné és Szlavianszky Margit felváltva kísérték harmoniumon.

A Szlavianszky együttes vasárnap a szerb székesegyházban szolgáltatja a liturgia énekes részét. Régi szláv egyházi korusokat énekelnek.

A debreceni dalárda Mácsai Sándor karmesterrel az élén Temesvárra érkezik.

A vendégdalárda a gyárvárosi Zene és Dalegylettel egyetemben rendez dalestét a Gyárudvarban.

A hangversenyt a Gyárvárosi Zene és Dalegylet Lányi „Tavaszmúlt“ c. korusával nyitja meg, (karmester Kárrász), ugyancsak ők énekelik Huber Károly „Fohász“ c. korusát. A debreceniek Mácsay Sándor karmester vezényletével Huber „Honfidal“, Zichy „Szerenád“ és Medgyesy „Barna kislány“ c.

korusokat mutatják be. Gaál Ferenc „Nemzeti fohász“ c. dalát, a két egyesület együttes kara énekel.

Weininger Anna asszony vezetésével sziniiskola létesül olyan tehetségek részére, akik a pesti sziniiskola költségeit nem bírják.

Tanár: Müller-Birly Katalin operaénekesnő. Az iskola opera, operett és drámai kiképzést nyújt. Jelentkezők száma tizenhét. (Tizenegy nő, hat férfi.) Beíratások: Belváros, Lonovich u. hat szám alatt.

Krecsányi magyar szintársulata a „Helvila“ c. színművel nyitja meg az évadot október másodikán.

A gyárvárosi Zene és Dalegylet a délutáni hangversenyek rendezésével próbálkozik meg.

„Ez a hangverseny csak próba akar lenni az iránt, hogy érdemes-e Temesvár közönségének ilyen fajtán a klasszikus zene ápolására módot és alkalmat nyújtani.“

Az első délutáni hangversenyen Daniella Malvina berlini énekesnő, Klein Ernő (zongora) a vendégszólísták.

A Filharmónia októberi hangversenyesztjét Danczkay Sarolta operaénekesnő és Oswald János zongoratanár közreműködésével, a vidéki hírlapírók nyugdíjalapja javára rendezi.

Műsor: „Csata előtt“, férfikar Lisztől. „Drága csarnok“, ária a Tannhäuserből, éneklő Danczkay Sarolta. „Les Preludes“, szimfonikus költemény Lisztől, két zongorán előadják Gassner Károly és Oswald János. „Das Zauberlied“, Erik-Mayer-Helmundtól, éneklő Danczkay Sarolta. „Vergangen“, férfikar Pachetól, zongorakísérettel. Ária az „Aida“ operából Verdi-től, éneklő Danczkay Sarolta.

Danczkay Sarolta neve ebben az időben már nemzetközi viszonylatban is jelentős.

Az egyik lap művészetrovatában Danczkay Saroltáról a következőket írja:

Szerda, okt. 20. A Zenekedvelők szerdán nyitják meg a hangverseny szezonot, melyet ezúttal az újságírók segélyalapja javára rendeznek meg. Az est vendége Danczkay Sarolta lesz, Danczkay Sarolta néhai Danczkay Antal pénzügyi titkár leánya, anyja szül. Reinhardt, Zichy Géza gróf intendáns korában az öreg Odry Lehellet hangkutató körutja alkalmával

1892 őszén Temesvárra is eljutott és Danczkay Saroltát föl-
vitte Budapestre, ahol a zeneakadémiát ösztöndíjjal végezte el.
Az akadémia elvégzése után államköltségen Münchenben ta-
nult Bianchi Blankánál, Wagneri hőszerepekben szenzációt
keltő volt. 1896-ban énekelt először a budapesti operában és a
millenniumi ünnepek alkalmával vonta magára a nemzetközi
zenevilág figyelmét. „Elza és Krimhilda” alakításait mondo-
ták szenzációsnak. Miután Zichy megrált s az intendánsi ál-
lási és helyét Nopcsa báró foglalta el, aki Nikisch Arthurt
és Mahler Gusztávot is elbocsájtotta Danczkay Sarolta is meg-
vált az operától. Zichy célja a nemzeti opera művelése volt.
Nopcsa ambíciója abban merült ki, hogy külföldi műveket
adjon elő és külföldi erőket szerződtessen. Danczkay Sarolta
ez év szeptember elején ment külföldre és a berlini, drezdai
és bécsi operában nagy sikerrel lépett fel. Bécsben Mahler
Gusztáv előtt énekelt, akit meglepett Danczkay Sarolta ének-
tudása. Kiváltásba helyezte számára, hogy a nyelvi nehézségek
kiküszöbölése után a bécsi operához szerződteti.

A józsefvárosi Társaskör jótékonycélu hangver-
senyének közreműködői a Filharmónia, Mágori Ida
(ének) Dancs Ferenc, Rudolf József (hegedű) Schür-
ger Jenő, Gassner Károly (zongora).

Október huszonnyolc és harmincadikán a szin-
ház felé fordul az egész város érdeklődése.

Ebben az esztendőben másodsor látja vendégül
a színház a világ legnagyobb tragikusát Salvinit
olasz együttesével.

Első estén Othellót, másodikon Bánk-Bánt mu-
tatja be Salvinival a főszerepben...

Csütörtök, október 28. Salvini Gusztáv és drámai társula-
tának vendégjátéka „Othello” dráma. Szereplők:

Othello	— — — — —	Salvini Gusztáv
Jago	— — — — —	Maione Diaz G.
Cassio	— — — — —	Cruicehi A.
Desdemona	— — — — —	Salvini Ida
Emília	— — — — —	Aliprandi G.

*

Szombat, okt. 30. Salvini és drámai társulatának második
fellépte „Bánk-Bano” tört. dráma. Szereplők:

Andrea II. ungheria	— — — — —	L. Del. Cinque
Gertrude regina	— — — — —	Aliprandi
Ottone, principe di Merania suo fratello	— — — — —	M. Regoli
Bánk-bano, palatino del Regno	— — — — —	Cav. Gusztáv Salvini
Melinda, sua moglie	— — — — —	I. Salvini

Michele, bani fratelli di Melinda	— —	P. Focchi
Simone, „ „ „ „	— —	V. Taddei
Petur bano, conte supremo di Bihar	— —	A. Chruichi
Isidora Bendeleiben, damigolla di Corte	— —	G. Pavini
Biberach cavaliere die ventura	— —	G. Maione Diaz
Tiburzio condatino	— — — —	G. Orlandini

*

«Salvini és olasz drámai társulata mindenben a leg-
tökéletesebbet nyújtotta. Annyira megrázó volt elő-
adásuk, hogy percekig lélegzet visszafojtva hallgatta
a közönség a színészek művészetét. A zsufolt ház
entuziaszussal ünnepelte a világhírű színészt.»

A délmagyarországi sziniiskola első nyilvános nő-
vendék előadásán (Takarékpénztár épület harmadik
emelet) fellépnek az előképzőből: Roth Jenni és
Back-Zelma, az első évfolyamból: Hofstädtner Irma
és Eufrozina, Mannheimer Szerén, Schinagel Berta,
Fink Vilmos, Ludwig Péter és Herschdörfer Sándor.

A vendégek sorában Laszy József táblai elnök,
Capdebó Gergely alispán is helyet foglal.

Weninger János igazgató és Perthl Vilma ta-
nár beszédet mondanak.

Daniella Malvina a Filharmónia közreműködé-
sével rendezi meg hangversenyét a Redutban.

November huszonnyolcadikán délután öt óra-
kor ünnepélyes keretek között történik a belvárosi
plébániatemplom milleniumi orgonájának átadása.

A három manuális orgona Wegenstein Lipót
és Fia orgonagyárának tizenhétedik remekműve.

Az orgona a budapesti millenárius kiállításon ki-
állítási tárgyként szerepelt és a kiállítás megnyitása-
kor ezen orgona hangjaival üdvözölték az érkező
királyt.

Az orgona homlokzatát Klein Jaques ipariskolai
tanár tervezte (ófrancia barokk stílus.)

Novacsek Márton dómkarnagy veszi át az or-
gonát hivatalos minőségben.

A templom szűk befogadóképességére való te-
kintettel, az átadáshoz külön meghívókat bocsáj-
tanak ki.

Az ünnepélyen Telbisz Károly dr. polgármester a város, Brandt József plebános az egyház képviselőiben jelenik meg.

Az ünnepélyes átvételt rövid egyházzenei hangverseny fejezi be.

A hangverseny műsora:

Improvizációk az orgonán különféle motívumok fölött. — „Erzsébet imája” Tannhäuserből, orgonaksérettel énekli Danczkay Sarolta. — „Ave Maria” Gounodtól, orgona és hegedűkísérettel (Uhrmann Alfréd), énekli Danczkay Sarolta. — „Pastorale”, Liszt „Krisztus” oratoriumából, (altrömische Melodien), „Ein Sturm” szabad fantázia az orgonán. — „Dankgebet”, aus den Niederländischen Melodien, énekli a Filharmonia. Az orgona partit Novacek regenschori látja el.

A Filharmonia decemberben rendezi meg XXVI. alapítási ünnepélyét, mely egyben az egyesület négy- és tizennegyedik nyilvános szereplése.

A gyárvárosi Társaskör zenedélelőttjén: Trost Vilma, Irsay Viktor, Berecz Ede (zongora) Szecsődy Irén (ének) Tillger Nándor (szavalat) a közreműködők.

Szilveszterestét rendez a Filharmonia a Redutban, az Arion dalárda a Novotny helyiségében.

Utóbbi estjén közreműködnek: Kuzmanek Anna, Medveczky József, Wégscheider Frigyes, Klein János (ének) Dimitrievics Gizella, Lechtenmayer Károly (zongora).

Déschán Achill a Filharmonia elnöke lemond ezen tisztségéről, melyet átmenetileg Weldin József dr. alelnök tölt be.

Walter Brunó a temesvári színház karmestere

A zene és hangversenyéletbe újabban a külvárosok Társaskörei is bekapcsolódnak. Hasznos és értékes kulturális munkát fejtenek ki.

A hangversenyélet számára is akad nevezetes esemény a szőlőművészet terén.

Italia Basquez grófnő, Tarnay Alajos, Clóván Kálmán az európai hírnév zongoraművész, gróf Kinsky-né Pálmay Ilka, Don Renardi a neves tenorista együttes koncertestje.

Raul társulata még egy értékes erővel gyarapodott, Walter Brunó karmesterrel.

Az alig huszonkét esztendőes dirigens, a különben is magas színvonalu operaestéket még nivósabbá teszi! (Walter Brunó ma világhírnév karmester, a bécsi operaház igazgatója, Temesvárott kezdte meg pályafutását ezernyolcszázkilencvennyolcban.)

Legnagyobb szenzációja ennek az esztendőnek Krecsányi Ignác távozása. Szegeddel kötött szerződést és virágvasárnapján hagyja el végleg Temesvárt.

A német színtársulat február elsején kezdi meg évadját. A megnyitóstén «Hans Hickebein» c. színművet mutatja be.

Előző estén bucsuzik a magyar társulat «Angyal Bandi a puszták királya» c. színműben.

A német társulat tagjai:

Andersin Matild, Torsten Valeria, Dubeck Matild, Goldeck Rositta, Gossels Frieda, Kühnel Mila, Malmade Elvira, Martens Valéria, Müller és Telona k. a. opera és operett énekesnők, Birkholz Max, Don Renardi elő hős-tenor, Manoff Ágoston, Lamberg Vilmos, Reschell Hugo, Starka Károly, Kretschmer József, Weber Kurt, Berger és Dubeck opera és operett énekesek. Walter Bruno első karmester, Gottlieb Valdreich másodkarmester, Grete Theumann hárfista. Huszonnégytagu kórus.

A német társulat operaegyüttese a Troubadurban mutatkozik be. Második estén a «Cavalleria rusticana» van műsoron.

„Cavalleria Rusticana“ wurde gestern als zweite Operaufführung gegeben und bestätigte vom Neuen das günstige Urteil über das diesjährige Ensemble, welches wir uns nach dem ersten Opernabende bildeten. Wieder überwog die Gesamtauführung des Mascagni'schen Tonwerkes, dessen südliche Claf, mit dem ganzen Farbenreichtum der Töne und Instrumentation zur voller Geltung kam. Es ist dies in vorderster Reihe dem jugendlichen Kapellmeister Walter Bruno zu danken, in dem wir einen genialen Dirigenten, einen Musiker von

künstlerischer Beseelung und Feuereifer vor uns haben. Wenn wir etwas aussetzen haben, so ist es eben das Aufgehen in den musikalischen d. h. in den orchestralen Effekten, wodurch z. B. die Leistung des Heldenrenors Renardi gerade in den wichtigsten Momenten übertönt wurde und erblasste“.

*

«A Hugennottákat a Raul szintársulat pompás előadásban hozta ki. Malmadé k. a. Mertens k. a. Renardi, Lamberg, Starka, Birkholz urak és Andersin k. a., kórusok és zenekar a kisebb hibáktól eltekintve jók voltak. Az előadás nagy sikere Walter Bruno karmesternek köszönhető.»

*

«A «Bajazzo» előadása olyan nagy sikert ért el, mint a négy évvel ezelőtti premierjén. A címszerepben Renardi aratott sikert. Weber, Manoff Starka urak és Andersinn k. a. vitték sikerre a darabot. Kórus és zenekar Walter Bruno temperamentumos vezénylete mellett arattak sikert.»

*

«A «Sevillai borbély» Rossini operájának előadása minden tekintetben ragyogó estje volt a Raul-féle társulatnak. Ugy a szólisták, mint kórus és zenekar nagy sikert aratott, melyért Walter Bruno karmestert illeti dicséret.»

*

«Gounod «Faust» operája nagy élmény volt. A Raul-féle szintársulat részéről Don Renardi a címszerepet gyönyörű énekével és művészetével vilte diadalra. Kórus és zenekar néhol inagozó volt, de ettől eltekintve nem rontott az est művészi színvonalán. A ház teljesen ki volt árusítva.»

*

«A «Zsidónő» opera tegnapi előadása zsufoolt házat vonzott, melyben a címszerepet Mertens k. a., Eleázárt pedig Don Renardi énekelte óriási sikerrel. A legjobb Eleázár volt, kit eddig hallottunk. A díkság óriási babérkoszorút nyújtott át Don Renardi-

nak magyar felirással. Lamberg ur (kardinális) és Malmadé k. a.-nak volt még a sikerben része.»

:—:

«Az eladott menyasszony» tegnap este zsufoolt ház előtt lett előadva. A kritikus nem említi meg sem a zenekart, sem Walter Brunó karmestert.»

:—:

«Bizet első valóságos operája, «Djamileh» valóban igazi sikert aratott. Az előadás elsőrendű volt. A fiatal tenor Weber Curt csillogtatta remek zengésű hangját. Gossels k. a. címszerepben, Sussin k. a. mint táncoló obelisk és Kretschmer ur vitték sikerre a darabot. A kórusok nehéz feladatukat Walter Bruno karmester vezetése mellett, sok sikerrel oldották meg. A karmestert sokat ünnepelték. «Djamileh» operát a «Cavalleria Rusticana» követte Mascagnitól, mely az elsőhöz méltó sikert aratott.»

:—:

«A «Windsori vig nők» opera előadás tegnap jubiláris dátumhoz érkezett, mert ezen a napon 1848-ban jött Berlinbe Nikolai komponista és akkor irta a vig operát. Kretschmer, Frankl, Dubeknek volt része az est sikerében, de különösen Walter Bruno aratott sok sikert, kit az előadás közben is sokszor megtapsoltak.»

:—:

«Tegnap mutatta be az opera együttes Walter Bruno jutalomjátékaul az «Evangelimann» operát, mely zsufoolt házat vonzott. Az opera előadás a legjobb volt. Walter Brunó pulpítusa virágokkal volt ékítve és szünni nem akaró taps fogadta az ünnepeltet. Renardi tenorista mint Mátyás, Andersinn k. a. mint Mártha, Lamberg, Starka, Gossels, Kretschmer, Birkholz, Frankl, Rochell vitték diadalra a darabot.»

:—:

«Tegnap került előadásra Lortzing nagyszerű operája, melyet csak mérsékelt ház fogadott. Kórus és zenekar kifogástalanok voltak, Walter Brunó mű-

vészit nyújtott mint karmester az eléggé komplikált Lortzing-féle darabban.»

—:—
«Leoncavallo operáját a Bohémeket tegnap este mutatták be először és óriási sikert aratott. A zenekar Walter Brunó karmester vezetése alatt pompásan dominált egész este. A ház teljesen ki volt árusítva.»

—:—
Goldmark: «Heimchen am Herd» c. operájának tegnap esti előadása rendkívüli jó volt. Különösen Walter Brunó vezénylete alatt a nyitány aratott óriási sikert.»

—:—
«A «Lohengrin» opera előadása egyike volt a legjobb előadásoknak az idei szezonban. A szereplőket és Walter karmestert többször hívták a lámpák elé.»

A német szintársulat drámai és operaegyüttese április ötödikén bucsuzik.

A hangversények sorából az izraelita Nőegyletnek a Redutban rendezett hangversenyestje emelkedik ki. Az estén Italia Basquez grófnő Verdi és Massenet áriákat, Tosti és Nemes dalokat énekel Gassner Károly zongorakiséréte mellett. Spitzer Erzs. Kiss József: «Kerekes Katica» és Ilosvay: «Férjhez menjek-e?» c. költeményeket szavalja. Mágori Ida, Gassner Károllyal zongoranégykezeset játszik.

A második koncertelményt Pálmay Ilka dalestje jelenti. Az estét a Filharmónia rendezzi, melyen Leeb tanár, zongoraművész is fellép.

Az ünnepelt énekesnő magyar, francia, angol dalokat énekel. Műsora a következő:

„Sohasem hittem volna“, magyar dal, Meyer-Helmuthtól. — „Chanson de Florian“, Godardtól (francia). — „In one year“, Bohmtól (angol). — „Adieu grenade“, Henriontól (francia). — „Little bit of string“, Monckton (angol). — „Don Juan“, fantázia Mozarttól, zongorán előadja Leeb tanár. — „Comme la nuit“, Bohmtól (francia). — „Paraisse á ta fenétre“, Greghtól (francia). — „Lowe the thief“, Weinberg (angol). — Magyar népdalok.

«Hosszu idő után tegnap este megint az a boldogság ért, hogy a világhírű divát körünkben üdvözölhettük. Az isteni asszony tegnap este vidámabban, boldogabban és frissebben jelent meg, mint valaha és felsőbbrendű művészetét csillogtatta. Már a jelzett időben a Vigadó nagyterme zsufolásig telt meg előkelő közönséggel. A művésznő leányos bájjával karcsubbán mint azelőtt, mosolygós szájával, kacér szemével, pisze orrával, ünnepi hangulatot váltott ki. Mélyen dekoltált rózsaszínű ruhájában, briliáns diadémjaival hajában, nyakán valódi nyolcsoros gyöngysorral, a Kóburg-féle művészjelvénnel és egyéb gazdag ékszerével jelent meg a pódiumon. Meeyer-Helmuth «Soha nem hittem volna el» című dalával nyitotta meg műsorát, mellyel bizonyosságot tett, hogy a dalénekesnők legjobbjai közé tartozik. A nemzetközi dalkompozíciók, a kedélyre hatottak és a közönség érzelmeit teljesen lenyűgözték. Az isteni szikra a finom női lélekből óriási tudást csillogtatott meg. Egy hihetetlen ellentétet jelentett a legátó dalokkal szemben a francia és angol Chansonok sorozata, nemkülönben a magyar népdalok («Aranyos Ilus»), amelyeket magával ragadó temperamentummal és bájos vidámsággal adott elő. Pálmay Ilka szinte megfélekedett arról, hogy koncertdobogón van és lényének forróvérűsége egész pompájában és sokszínűségében ragyogott fel előttünk. A hangverseny koronájaképpen lelkesített bele magyar dalaiba, melyek a közönséget eksztázisba tüzelték. Méltó partnere volt Leeb tanár, zongorakisérője, aki «Don Juan» feletti saját átiratu parafrázisát játszotta mesteri interpretációban. Műsor után halálos csöndben merült el a nagy esemény hatása alatt a közönség, amelyből csak pillanatok múlva ocsudott fel, amikor Pálmay Ilka újra megjelent és kénytelen volt magyar dalait megismételni.»

A Filharmónia rendezésében tartja április másodikán a lugosi evangélikus iskola javára hangversenyét Chován Kálmán zeneakadémiai tanár, európa-

hirű zongoraművész. A hangversenyen Huhin Irma, Chován legtehetségesebb növendéke és a művész bátyja. Chován Zsigmond hegedűművész, lugosi evangélikus lelkész a közreműködők.

Április tizenötödikén jelenik meg a Redut hangversenydobogóján Don Renardi tenorista, Theumann Grete és Gassner Károly társaságában.

Az est műsora: Ária a „Halka” operából Moniusskétól, éneklé Don Renardi. „Minek is van szerelem a világon”, Schubert: „Am Meer” és „Der Atlas”, éneklé Don Renardi. Hárfaszóló Godefroidtól, előadja Theumann Grete. Ária a „Lohengrin” operából, éneklé Don Renardi. „Frühlingslied” Gounodtól, hárfaszóló, előadja Theumann Grete. „Gioconda” operából a románz Poncinellitől, éneklé Don Renardi.

Junius elsején a budapesti művészegyüttes: Küry Klára, Ligeti Juliska, Somló Emma, Diósy Betta, Tollagi Adolf, rendez műsoros estét Tarnay Alajos a neves dalköltő, zongoraművész közreműködésével.

Műsor: „Magyar ábránd” Székelytől, előadja zongorán Tarnay Alajos. „Az omnibusz költészete”, humoros monolog, előadja Ligeti Juliska, a pesti nemzeti színház tagja. Humoros népdalcsokor, előadja Tollagi Adolf, a pesti népszínház tagja. Énekek és táncok a „Géschák” operettből, előadja Somló Emma, a Magyar színház tagja. Részletek a „Baba” c. operettből. „Dal a regimentről”, előadja Küry Klára. Duett népdalkuplékból, előadják Küry Klára és Tollagi Adolf. Erzsébet ária a „Tannhäuser”-ből, „Denza Si tu aimais”, „Musica povibita”, éneklé Diósy Betta, a pesti opera tagja. „A bakkancsos és piccard leány”, énekes táncos vígjáték, előadják Küry Klára és Tollagi Adolf.

Fejérvári Géza báró honvédelmi miniszter Temesvár képviselőjének, ittartózkodása alatt, a Filharmónia szerenádát énekel Novacsek vezényletével. Üdvözlő beszédet Gokler Antal mond.

A miniszter a Filharmónia pártolótagjai sorába lép.

Fejérvári miniszter utján jut a Filharmónia abba a szerencsés helyzetbe, hogy a Délmagyarországon tartott hadgyakorlatok alkalmával, megjelenhet a király előtt.

A Filharmónia szerenáddal ad hódolatának kifejezést az uralkodó előtt és az alábbi kórusokat éneklé:

Beethoven: «Isten dicsősége»

Storch: «Éji varázs»

Liszt: «Csata előtt»

«Paar gróf főhadsegéd, az egylet előtt úgy nyilatkozott, hogy a bécsi Männergesangverein előadását kivéve, ily kitűnő karéneket még nem hallott. Ófelsége a buziási felejthetetlen napok emlékére a Filharmóniának arany serleget küldött.»

A szinarany serleget Fejérvári miniszter Telbisz polgármester címére küldi, melyet a polgármester a Filharmónia novemberben megtartott XXVII. alapítóünnepélyén ad át az egyesületnek.

A művészileg cizellált szinarany serleg barna márvány alaplapon áll és 35 cm magas. Az egyik oldalon a magyar korona látható, I. F. J. monogrammal, alatta „Buziás 1898. szept. 4.” A serleg kupoláján a dal muzsája áll. Egyik kezében lírát, a másikban babérokoszort tart. A királyi ajándék átirattal érkezett, melyet Fejérvári báró irt alá.

* * *

Kedd, nov. 29. „A Filharmonia tegnap tartotta meg XXVII. alapító ünnepélyét, mely alkalommal Telbisz polgármester ünnepélyes keretek között adta át az egyesületnek a királyserleget. Az estélyen a katonai és polgári hatóságok teljes számban jelentek meg. A műsor első három száma gyanánt előadásra kerültek a Királyszerenád korusai. Utána Telbisz ünnepi beszéd kíséretében adta át a serleget, melyet az egyesület nevében ugyancsak ünnepi beszéd kíséretében Weldin József dr. vesz át. A műsor köv. száma gyanánt Scherff János zongora, Uhrmann Alfréd hegedű, Rudolf József viola és Novacsek J. M. csello Beethoven op. 16 zongoranegyését adták elő, majd Hirsch Ignác dr. ügyvéd rendkívül tehetséges leánya Hirsch Ilona, Novacsek karnagy kitűnő növendéke zongorán Chopin Etüdöket játszott nagy hatással. A királyi ajándék ünnepélyes átadása alkalmából az egyesület védnöke Zichy Géza gróf, üdvözlő táviratot küldött Weldin József dr. elnök részére.»

Krecsányi társulata «A fény árnyai» c. szomorujátékkal nyitja meg október ötödikén az őszi színiévadot.

A társulat tagjai: Amon Margit, Anday Blanka, Áldor Juliska, Krecsányi Vera, Hadrik Anna, Hahnel Aranka, Ruby Erzsébet, Berzsényi Júlia, Török-Szakáll Roza, Csige Böske, Kecskeméty Irma, Várnay Paula, Hunffy Imre, Thury Elemér, Békéssy Gyula, Almássy Endre, Rétey Lajos, Benis Lajos, Berky Ferenc, Dezséry Gyula, Kovács Mihály, Ligeti Vilmos, Szilassy Imre, Kövesdy Jenő, Körmendy János, Végh István. 12 korista, 12 koristanő, 20 zenész, Orbán Árpád karmester.

Krecsányi társulata az év utolsó hónapjaiban három ujdonságot készít elő.

Orbán Árpád karmester «Katinka» c. operáját, mely Pesten is nagy sikert aratott. A «Gésák» c. operettet és Zichy Géza gróf: «A tiz parancsolat» c. vígjátékát.

A «Gésák» táncszámaait Offermann berlini balett-mester tanítja be.

A «Katinka» bemutatója november tizenkettedikén, a «Gésák» november tizennyolcadikán, a «Tiz parancsolat» premierje december hetedikén van.

A gyárvárosi Társaskör zenedéléltjeinek szereplői: Dubenetzky Matild, Rössler Béla, Kosáriu Angéla, Dimitrievics Gizella, Müller-Birlyné, Doboczky Ilona, Baader Henrietta, Kubesch Nándor, Novotny Irma, Irsay Viktor, Szkladányi Kornél, Tedeschi Mici, Prebek Vilma, Graef Jánosné, Kratochwill Zsófia, Sürger Jenő, (zongora), Szecsődy Irén, Deutsch Rezső, Somogyi Johanna, Csapó Gizella, Syphnics Olga, Krecsmári Viola, Perner-Krisztics Irén, Barbos Helén (ének), Meiszner Vilmos (citerafuvola), Tedeschi Károly (cselló), Kajetán Lipót, Albrecht Károly, Fenster I. (hegedű) Tucsek Sándor Osztie Andor (előadás), Boskovits György, Bassaraba Dezső, Prinz Sándor, Sallai Irma, Russ G.; Rétey Ilona, Popp Ottilia, Ürményi Leó (szavalt).

A szerb dalárda dalestjét a Gyárudvarban tartja Vulisics Radivoj és Popovics Zsófia közreműködésével.

A józsefvárosi Ifjúsági Egylet a Hunyadi emlékmű javára rendez kulturestét. Fellépnek: Löwinger Cecilia, Kraemer Elza, Breuer Lajos (zon-

gora), Bernstein Aladár és Fenster (hegedű) Sternheim (ének) Haraszty Kálmán és Weiss Alfréd (szavalt).

Kárrász zene és énekiskolája a Gyárudvarban tartja hangversenyét. Graeff János tanár erre alkalomra prológust ír. Theumann Grete hárfaszólvál szerepel. Klein Izidor és Kárrász, Mendelsohn két zongorás hangversenyét játsza.

A temesvári Ujságíró Egylet hangversenyét a nyugdíjalap javára rendez. Közreműködnek: Csurgay Adél operaénekesnő, Takács Mihály a pesti opera baritonistája, Noszeda Károly és Gassner mint zongorakisérők. Mayer Kurt főhadnagy, Beethoven szónátát játszik.

A Filharmónia tavaszi dalestjének műsora:

Haydn op. 71. Streichquartett előadják: Uhrmann Alfréd, Ruschil Agoston, Bocvár József, Rudolf József. — «Waldeinsamkeit» Páchetól, férjkar. — «Suomis Sang» Mairtól, férjkar. — Fuchs Roberttől op. 57. Hét fantázia, hegedű, viola és zongorára előadják Uhrmann Alfréd, Rudolf József és Scherff János. — Lányi népdalok, férjkar.

A Délvidéki Sziniiskola a Skudier pavillónban tartja pünkösdi vasárnap és hétfőn nyilvános vizsgáját. Bemutatják a «Katonásan» c. vígjátékot «Bánk-Bán» utolsó felvonását és a «Két jómadár» c. drámát. Műsoron szerepelnek még dalok és áriák, monológok, kuplék. Fellépnek: Vásárhelyi Szerén, Erdélyi Sándor, Back Zelma, Selmann Ilonka, Csillag Józsa, Thurzó Julia, Erdélyi Ilonka, Udvardi Eufrozina, Gerold János, Faragó Vilmos, Budai Jenő, Hajnal Imre; Gerő János, Mikosy Péter.

Az erzsébetvárosi Román Dalárda dalestjén, a gyárvárosi Zene és Dalegylet és az erzsébetvárosi Dalárda is részt vesz.

A gyárvárosi Zene és Dalegylet az Andrást-féle kerthelyiségben szallagavatási ünnepségeket rendez. A pesti dalosverseny díját (emlékszallagot) Baader Ludovika zászlóánya tüzi az egyesület lobogójára. Ez alkalommal mutatja be a kardalegyüttes

azokat a kórusokat, melyekkel az augusztus tizenkettőtől tizenötig Aradon tartandó dalosversenyen részt vesz. (Gaál Ferenc: Söhajtás, Kárrász—Graef: Üdvözet Aradnak.)

A gyárvárosi Zene és Dalegylet Wuschingünnepegyét a gyárvárosi Páva helyiségében tartja. Graef János ünnepi ódáját, Letli Aranka szavalja. Ünnepi beszédet Tillger Nándor egyesületi titkár mond. Az ünnepélyen részt vesznek: Filharmónia, Dalkör, Ipar-összhang, Tipográfia. Valamennyien Wusching-kórusokat énekelnek.

Dankó Pista, a hirneves cigányprimás és éneklő társasága, az Arany Oroszlánban tart nótaestét.

A Filharmónia zártkörű dalestjét a jövőben terített asztalok mellett tartja. Első, fehér asztalmelletti dalestjét október huszonkilencedikén rendezi.

A józsefvárosi Társaskör novemberi hangversenyén a Filharmónia, katonazenekar, László Árpád zongoraművész szerepel. Utóbbi műsora:

Bach-Taussig: Toccata és Fuga

Chopin: Nocturno

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

László Árpád: Fantázia és Valse du concert.

A József és erzsébetvárosi Társaskör együttes zeneestjének műsora:

Honfidal* Huber Károlytól, éneklő a Gyárvárosi Zene- és Dalegylet. — „Legenda” Wieniawszkytól, hegedűn előadja Rónai Lajos. — Kuplekat énekel Ámon Margit. — Marsch és Walzer a Tannhäuser operából, két zongorán előadják dr. Sztura Konstantinné, dr. Kovács Gézané, Kárrász Olga és Kárrász karmester. — Banditadal a Gasparonéból és Magyar dalokat, énekel Békéssy Gyula. — Humoros előadást tart Schlögel Gyula és Gál Ferenc. — „Söhajtás” és Magyar népdalok Hubertől, éneklő a Gyárvárosi Zene- és Dalegylet.

«A mehalai «König von Ungarnban» megtartott jótékonycélú hangverseny minden tekintetben a legjobban sikerült. A Pfeiffer fivérek citara száma nagy sikert aratott. A szép és bájos megjelenésű Tänzer Róza k. a. kedvesen énekelte a «Kisértet keringőt», a kék asszonyból. Lechienmayer Károly művészettel

adta elő a «Barcarollát» Rietől. Egyed Kálmán Lechenmayer tehetséges növendéke sok érzéssel adta elő zenezámát.»

A Tanári Kar Szabad Liceuma finn irodalmi és zeneestét rendez a Vigadó nagytermében. Popini Albert dr. országhírű finn irodalmár, szóban és képekben mutatja be a finn irodalmat és művészetet. Bán Aladár dr. finn népdalfordításokkal szerepel a műsoron. Weitner Mariska Aradról finn mű és népdalokat énekel, Bergmann Agoston főreáliskolai tanár, finn kompozíciókat zongorázik.

A Kereskedelmi Alkalmazottak hangversenyestjén közreműködnek: Aldor Juliska, Károlyi Ede, Bezzerán Milutin, (ének) Sürger Jenő, Kárrász Károly (zongora) Szatmáry (hegedű) Gyürky Gyula (monológ).

A temesvári póstatiztviselek és alkalmazottak megalakítják a Pósta és Távirdászok Ének és Zeneegyesületét. Az egyesület védnöke Petheő János póstaigazgató. elnöke: Réthay póstatanácsos, alelnökök: Spissich, Markess, Ratkowszky, Vasváry póstatanácsosok. Karmesterek: Csapó és Stefanovics póstatisztek. Az új egyesület első hangversenyét december tizenhetedikén rendezi a «Sieben Kurfürsten» helyiségében. Kardalműveken kívül, Sándor Antal és Barta András póstatisztek szólószámokkal szerepelnek. (Előbbi ének, utóbbi cimbalom.)

A Filharmónia szilveszteri hangversenyének szólistája Somolik Emma (Beethoven zongoraverseny zenekarral.) A kórusgyüttes skót, orosz, svéd, arab és délszláv népdalokat énekel.

Neubauer Vilmos, a belvárosi zsinagóga karnagya Kedschát komponált, mely a pesti izraelita templomban kerül bemutatásra.

A helybeli zongorapedagógusok sora értékes erővel gyarapodik. A temesvári születésű Poyszl József, ki a pesti Zeneakadémián szerzett tanári oklevelet, zongoraoktatását megkezdi.

A Filharmónia tisztújító közgyűlésén, az egyesület vezetősége a következőképpen alakul:

Weidn József dr. elnök, Rudoly József, alelnök. Választmányi tagok: Gassner Károly, Geml József, Glasz Kálmán, Gokler Antal, Kovács Sándor dr., Kraemer Frigges, Löwenherz Ede, Ruschil Jeromos, Ruschil Ferenc, Novacsek Márton, Steiner Ferenc, Varga Lőrinc. Póttagok: Bachmann Péter, Pápaffy Szever, Ferch Mátyás, Gyürky Gyula.

A közgyűlés után megtartott választmányi ülésen Novacsek Mártont karmesterré, Kovács Sándor dr.-t titkárrá választják: Ruschill Jeromos pénztáros, Ruschill Ferenc ügyész és Pápaffy Szever zászlótsz. lett. A Filharmóniának huszonhetedik egyesületi évében 239 tagja van. (94 működő, 4 disz, 100 rendes és 41 rendkívüli.)

A Dalkör Schott Albert elnök vezetése alatt tartja meg tisztújító közgyűlését, melyen a következő tisztikart választják: elnök: Kasztner József, alelnök: Piszika Pál, Kuzmann Ádám és Jabilszky Antal titkárok. Zeták Sándor és Krick János pénztárosok, Lissy Ferenc és Berger Lipót levéltárosok, Hanzeli István és Tokár János ellenőrök, Német János háznagy és Kunz László zászlórtartó. A Dalkörnek 38 működő, 188 pártoló és 5 disztagja van.

A Tipográfia közgyűlésén a következő tisztikart választják: Kárrász Rezső elnök, Csendes Jakab alelnök, Ádám Ferenc karmester, Lang Simon pénztáros, Groschopf Károly ellenőr, Novotny Vilmos zászlórtartó. Választmányi tagok: Gabriel József, Petrovics György, Péter Károly, Kratschmar János, Dworacsek Emil, Begera Béla, Havelka Ferenc Müller Ferenc, Sziber István.

A pesti opera harsonanégyese két hangversenyt rendez. Elsőt a «Kurffürsten», másodikat a Hirsch helyiségében.

Tina Lorenzó, az olasz színművészet egyik legjelesebb képviselője, Bukarest—Budapest-i vendégszerplései során anyja és unokafivére Mario Ando kíséretében, egy napot Temesvárott tölt. A Koronahier-

ceg-szállóda első emeleti hét, nyolc, kilenc számú szobáiban szállnak meg.

Fekete kereszt a város határában

Krecsányi Ignác társulata január tizennegedikén felejthetetlen estét szerez a «Himty-dalai» ujdonság bemutatásával. A premier szereposztása:

Kisfaludy Sándor	— — — — —	Thury Elemér
Kisfaludy Károly	— — — — —	Almássy Endre
özv. Biró Józsefné	— — — — —	Krecsányiné
Szegedy Roza	— — — — —	Hadrik Anna
Bay Annuska	— — — — —	Csige Böske
Rosty Antal	— — — — —	Dezséry Lajos
Beszeregy Kálmán	— — — — —	Réthey Lajos
Jolán a neje	— — — — —	Hahnél Aranka
Szaloki Péter	— — — — —	Benis Lajos

Néhány nappal a bemutató után, «mely a temesvári színház egyik legragyogóbb estje volt,» bucsuzik Krecsányi Ignác Temesvártól.

Tizenegy évi működés után hagyja el a várost, melynek magyar színpadi kulturáját ő teremtette meg.

Temesvár közönsége tüntető ovációkkal bucsuzott Krecsányi Ignáctól és társulatától, aki 11 évi temesvári működése után végleg elhagyja városunkat. Ez az est fordulópontot jelent a színiügy fejlődésében mert utoljára történik, hogy a színiidény alatt a magyar társulatot német társulat váltja fel. A bucsuesten Bánk-Bán tragédiáját adták. Az első felvonás után a közönség szeretete Krecsányit a függöny elé szólítja. A zenekarból nyújtják fel Krecsányinak a közönség ajándékát, hatalmas babérkoszorút, a rajta lévő nemzetiszínű szallagon a következő felirással: Krecsányi Ignác színiigazgatónak a temesvári magyar színiügy lelkes előharcosának, 11 esztendei működéséért bucsuzásul Temesvár közönsége 1899 jan. 30.

A második babérkoszorút a Weninger-féle színiiskola nyújtotta át bucsuzóul Krecsányinak. Szünni nem akaró taposok után, Krecsányi Hádrík Anna és Hahnél Aranka színésznők társaságában jelent meg a színpadon és beszédben bucsuzott el Temesvár közönségétől. A lelkes ifjuság a színház kijárójánál várta a színészeket akiket percekig ünnepel. Hádrík, Hahnél, Berkit és a többieket koronahercegszállóbeli lakásukig kísér-

ték, Thury Elemért és feleségét Csige Böskét pedig diadalmas menetben vitték az „Arany Szarvas” szállóbeli lakásukig.

A belügyminiszter 10.111 szám alatt, február huszonkettedikén kelt leiratában jóváhagyja a városnak Makó Lajossal kötött 3 évre szóló szerződést évi háromezer forint, szubvenció mellett. Az idei téli magyar színiévadot ősszel, Makó Lajos társulata nyitja meg.

Raul Manó német társulata évadnyitó estjén «Die Logenbrüder» c. színművet tüzi műsorra.

A társulat tagjai:

Astner Károly, Berger Károly, Dworsky Just, Dudek Henrik, Kühn Adolf, Starka Károly, Tauber Vilmos, Barry Mila, Deley Margit, Deray Nora, Duce Roza, Dubek Matild, Fried Roza, Hamburger Roza, Hutter Julia, Marker Olga.

Heller Viktor és Gottlieb Waldreich opera és operett karmesterek 12 korista és 12 koristanő.

Zsufolt ház előtt kerül színre a Troubadur első operaelőadásaként.

«Tegnap volt az első operaelőadás Verdi Troubadurja, mely minden tekintetben meglepő volt. Nagy sikert aratott Duce Róza k. a. a fiatal tempamentumos énekesnő Leonora szerepében. Dworsky mint Manrico művészi játékával és énekével mindenkinek feltűnt. Asztner Károly mint Luna gróf és Fried Róza mint Azucéna szép énekorgánumukkal nagy sikert arattak. Ugy szintén Starka mint Fernandó. A kórusok Heller Viktor karmester erélyes és precíz vezetése alatt, az eddigi évek operakórusainál sokkal jobbak voltak. A kitűnő karmester sok sikert aratott. A ház teljesen ki volt árusítva.»

«Verdi Rigolettojában mutatkozott be az új koloraturénekesnő Hamburger Róza, kinek kristálytisza csengésű szopránja gyönyörűen érvényesült. Nagy sikerrel debutált. A címszerepben Asztner Károly aratott tőle megszokott biztonsággal és művészettel sok sikert.»

«Gounod «Faust» operája tegnap zsufolt ház előtt ment. Margaretté szerepében mutatkozott be Marker Olga operaénekesnő, ki minden tekintetben szép lírai szerepének hőse volt. Gyönyörű orgánumu szopránja különösen a börtönáriában oly erővel és oly érzéssel tört ki, hogy a közönség mintegy kővé meredten hallgatta a művészi énekes előadást. Ez a jelenet volt az est fénypontja. Dworsky mint Faust, Tauber mint Mephisto és Deley k. a. mint Siebel arattak sikert. A zenekar helyenkint bizonytalan volt de a karmester erélyes keze rendbe hozta a hibát. Heller sok precizitással vezényelt.»

* * *

«Színpadunkon már 15 éve nem hallott Bellini opera a «Norma» lett tegnap felújítva. Duce k. a. a címszerepben óriási sikert aratott. Hamburger k. a. mint Adalgisa önmagát multa felül művészetével. Dworsky mint «Sever» azonkívül Tauber, Kühn és Telona asszony arattak kiváló sikert. Heller karmester keze alatt feladata művészi magaslátán állott kórus és zenekar. A ház teljesen ki volt árusítva.»

* * *

«A «Nachtlager in Granada» operaelőadásért Heller karmestert különös dicséret illeti, mely dicséret már a nyitánykor viharos tapsban nyilvánult. Az ő érdeme az est fényes sikere. Külön ki kell emelni Schamer zeneigazgató hegedűszólóját, mely művészi volt.»

* * *

«Mozart «Zauberflöte» operájának előadása a szezon legpazarabb előadásai közé tartozik, amiért csak hálásak lehetünk a direktiónak, hogy ezt műsorra tűzte. A zenekar oly eszményien teljesítette feladatát, Heller karmester művész keze alatt, hogy szinte sajnáltuk, amikor az előadásnak vége volt. Minden egyes szereplő remekül megállta helyét, csak az volt a baj, hogy a karmester Sarastre áriájánál kissé korán adta meg a jelet a függöny behúzásához. De ettől eltekintve, egy ragyogó est emlékével távoztunk és

különösen Duce k. a. mint Mozart énekesnő rendkívüli hatást váltott ki. Ő volt az est sztárja.»

* * *

«Heller Viktor karmester jutalom játékául adott «Der fliegende Holländer» zsufoolt ház előtt ment. A megerősített zenekar a karmester érkezésekor ünnepléses tust huzott és a közönség is éljennel és tapsal fogadta. A feldiszített pulituson ott feküdt egy remek babérkoszoru, melynek diszes szallagján az operaszemélyzet dedikációja mellett a Heller karmester által dirigált operák sorra fel voltak jegyezve dátummal. Duce k. a. Senta szerepében sikereinek számát csak növelte. Vele egyvonalon álltak a fényes estén Tauber, Dworsky, Friedné, Deley, Deray, Hutter és Barray kisasszonyok.»

* * *

«A tegnapi «Aida» kevés érdeklődést váltott ki, holott a kitűnő előadás zsufoolt házat érdemelt volna. Duce k. a. a címszerepben brillirozott. Dworsky mint Radames méltó partnere volt. Sikert arattak Fried k. a. továbbá a kitűnő Starka és Tauber. Heller karmester keze alatt a zenekar kitűnő volt, csak a férfikórus volt néhol bizonytalan.»

* * *

Utolsó operaelőadás gyanánt «Egyiptomi József» került színre óriási érdeklődés mellett

A német színtársulat bucsuestjét táblás ház előtt tartotta. Műsoron «Verschwender» c. színmű szerepelt. Az estén a katonazenekar is közreműködött.

A közönség lelkes tapsai ismételtén függöny elé szölitják Raul igazgatót, akitől harsogó «Lebe wohl, auf Wiedersehen»-nel bucsuzik.

A hangversenyek iránti érdeklődés ismét megcsappan.

Helyi erők rendezvényeitől bár nem vonja meg támogatását és érdeklődését a közönség, de annál passzívabban viselkedik importált szólóművészek hangversenyeivel szemben.

Mig a Filharmónia tavaszi hangversenyén a Re-

dutot zsufoolásig tölti meg a közönség, addig a pesti vendégek szinte üres teremben énekelnek.

Meg is írja a kritikus, hogy a város határában fekete keresztet kell állítani annak jeléül, hogy itt meghalt minden érdeklődés a művészetek iránt.

A zenekulturát még mindig becsületes, lankadatlan munkával szolgálják az ének és zenekari egyesületek, nemkülönben a Társaskörök.

Ezen rendezvények kapcsán több ifju tehetség jut szóhoz és bontakozik ki.

A gyárvárosi Társaskör első zenedéléltjtjét január tizenötödikén rendezi, melyen Baader Henrietta és Zelma zongoranégykezes Vestermayer Vidor hegedü, Krecsmári Viola ének, Berecz Ede és Szkladányi Kornél zongoraszámmal szerepelnek.

Ezt követi a Dalkör dalestje, melyen az egyesület női, férfi és vegyeskara, továbbá Löbl Jakab, Diebchen Auróra, Schneider Julia, Duselich, Kunz, Csala, Virág, Berger működnek közre.

A gyárvárosi Társaskör második zenedéléltjtjén Kárrász Rezső és Klein Izidor zongoranégykezesest játszik, Bartha András cimbalmozik, Sándor Antal énekel és Weiss Jenő szaval.

A társulat harmadik zenedéléltjtjének műsora :

„Sonatina” No. 5. Kuhlautol zongorán négykézre előadják Irsay János zenetanító és fia Irsay Nándor. „Der Riporter” humoros monolog Csathótól előadja Fehér Aladár. „Azra” Rubinsteintől és magyar dalok Lányitól énekl Blomberg Flora, zongorán kíséri Dimitrievics Gizella. Beriot hegedükoncert előadja Bernstein Aladár, zongorán kíséri Berecz Ede.

A gyárvárosi Társaskör ötödik zenedéléltjtjének szereplői: Osztie Andor (felolvasás), Kárrász Olga (ének), Karlburger Sándor (hegedü), Kárrász Rezső, Klein Izidor (zongora).

A Tiszti Kaszinónak a Vörös Kereszt javára rendezett hangversenyén Corti Hilda, Corti Conte brigadéros leánya, Brahms dalokat énekel Schulbaum dr. ezredorvos zongorakiséretével, Teissinger vezérkari századossal pedig a Vindsori vig nőkből énekel

duettet. Ruzicska főhadnagy Wieniawszky Legendáját játsza, zongorán Schöpflin főhadnagy kíséri. Teissinger magánének' és a katonazenekar orcheszter-számai egészítik ki a műsort.

Márciusban, szenzációs hangversenyhírt közölnek a lapok. Azt írják, hogy április elején Temesvárra jön a Sixtusi kápolna világhírű karnagya, az akkor huszonhét esztendőös Lorenzo Perosi és személyesen vesz részt az elmúlt évben komponált «Lázár feltámasztása» c. oratóriumának előadásán. Kugel Ignác bécsi színházi ügynök ugyanis olasz énekesművészársaságot szervezett, Perosi oratóriumának bemutatása céljából ausztriai és magyarországi városokban.

A társaság tagjai: Mária Zangelini, Svetade Maria Masson, Alfrédo Zoghy, Lorenzo Bellagamba. Karmester: Egistó Tangó.

„Vasárnap, márc. 29. Perosi in Temesvar. Abbate Lorenzo Perosi der neue Stern am musikalischen Himmel, wird im Laufe des Monats April unter der Aegide des Filmharmonischen Vereines sein neuestes Oratorium „Die Wiederauferstehung des heiligen Lazarus“ in der städtischen Redutte zur Aufführung bringen. Der jugendliche und geistliche Musikgelehrte wählte ein italienisches Quartett, welches unter Leitung des Maestro di capella: Signor Egisto Tango das grandioze Oratorium zur Aufführung bringen wird.“

Kugel impresszáriónak sok baja van a társaságai. Egerben napokkal a hangverseny előtt keltek el a jegyek. Amikor erről a társaság tagjai tudomást szereznek, a baritonista háromszáz frankkal többet kér, a szopránista pedig jobb szobát.

Előbbi kívánsága teljesíthető volt, míg «a szopránista számára egész Egerben nem akad jobb szoba.»

Miskolcon ugyancsak elővételben kelnek el a jegyek, erre föl a társaság tagjai előleget kérnek Kugeltől, ki különben havi négyezeröttszáz frank tiszteletdíjat fizet az együttesnek.

Kivánságuk nem teljesült, impresszáriójukat faképnél hagyják... miskolci estjüket mégis megtartják.

A temesvári oratóriumestet április huszonnégyedikére hirdetik.

A póstások zene és dalegylete a gyárvárosi «Fekete medvé»-ben rendez hangversenyt. A műsor kardalszámain kívül, Csapó Gyula és Stefánovits István hegedű-zongora duettje, Krischer Hermann cimbalomszáma. Csapó Gyula magánéneke és egy férfi-quartett (Kőszegi, Sándor, Holz, Krischer) szerepel.

A Redut nagyterme zsufolásig telik meg a Filharmónia tavaszi dalestjén.

Műsor:

„Édes hazám“ Hubertől férfikar. „Serenád Volkmann Roberttől op. 63. F-dur vonószeneke, előadják: Stummer, Seldmayer, Uhrmann, Schmidt, Petrovits, Kajetán, Irsay, Toldy, Hoos, Bernstein, Rudolf, Ruschil, Dvoracsek, Gerger, Kraul, Meissner. Férfikar Eitrichtől. „Der Barenhauser“ Ouvertur Wagner Sigfriedtől zongorára 4 kézre átírva Reusstól, előadják: László Árpád és Schürger Jenő. „Piros rozsa“ Lányitól férfikar. „Bagatell“ Dvořáktól 2 hegedű, csello és harmoniumra előadják: Uhrmann, Ruschil, Gerger, Novacsek. „Poeten auf der Alm“ Engelsbergtől férfikar zongorakísérettel.

* * *

«A Filharmónikusok tavaszi hangversenye bizonyoságul szolgált, hogy Temesvár zenei életében javulás állott be, mert a Redut nagyterme zsufolásig megtelt közönséggel és reméljük hogy ez nemcsak hargulat volt a közönség részéről, hanem komoly érdeklődés.»

A pesti opera három kitűnő művésze: Perotti Gyula, Bartóky Matild, Szida Zsigmond, együttes hangversenyt rendeznek a Redutban.

Műsor: Aria a „Cavalleria Rusticana-ból“ és „Habenera“ a Carmenből éneklő Bartóky Matild. Ariákat énekel Szida Zsigmond. Verdi „Aida“ és Mader „Dich will ich ewig lieben“ éneklő Perotti. Duett a „Meister Roland“-ból Zichy gróftól éneklő Bartóky Matild és Szida Zsigmond. Aria a „Meister Roland“-ból és Tosti „Chanso de Fortunio“-ból Bartóky Matild. „Rigoletto“ ária éneklő Perotti-Duett a „Lohengrinből“ éneklő Bartóky és Perotti.

* * *

«Temesvár javitathatatlan és löbnyire közöm-

bős közönsége eléri majd azt a szégyent, hogy a koncertező vendégművészek számára a fekete keresztet állítják majd Temesvár elé, jeléül annak, hogy a komoly művészetek iránt itt minden érdeklődés meghalt. Így járt Perotti az ő társaival is, akik üres széksorok előtt voltak kénytelenek énekelni éppen úgy mint annakidején Ondricsek, Wilhelmj, Bulss, Grünfeld, Artot és a többiek. Perotti maga a pesti közönség és operaszínpad ünnepeztárja. Temesvárott nem érdeklődnek iránta. Bartóky Matildban egy előkelő művésznőt ismertünk meg és nemkülönben harmadik társuk Szida Zsigmond gyönyörű baritonjával hiába jött hozzánk, nem volt kinek énekeljen a művészármas. Fodor Ernő művész volt a zongorakisérőjük.

A város legjobb műkedvelői szövetkeznek Lechenmayer-Peucker romantikus operájának, az «Ermelinde» előadására. A dalművet maga a szerző Lechenmayer vezényli.

Szereplők: Perner Irén (címszerep), Horeschnyi Gizella (Kunigunda), Bezerán Milutin (Mercaderes király), Jurász, Löbl, Medveczky, Wegscheider, Hoffer, Schütz, Lidolt, Noll, Berger, Aszner, Fohrán, Pílat Jiskra, Stein, Nessel.

Csurgay Adél operaénekesnő, a leipzig-i operában aratott diadalmos sikere után, a Redutban rendez önálló dalestét. Csurgay Adél, ki Temesvárról indult el művészi pályáján, hangversenyén őszinte sikert arat.

«Trillái rakétaszerűen peregetek. Oly könnyed és hosszú művészi trillát vágott ki, hogy a közönség maga is lélegzet visszafojtva dermedten hallgatta a művész teljesítményt. Csurgay Adél művészete a legnagyobb elismerést és csodálatot érdemli.»

A színiiskola növendékei Nagykikindán vendégszerepelnek nagy sikerrel. A növendékek közül Vásárhelyi Szeráfin operait-primadonna, Juhász M. natva, Uti Gizella drámai művésznő, Csillag Jozefin és Vámosy Julia, Erdélyi Sándor mint baritonista, Farago Vilmos mint komikus, Ujlaki Miklós, Miklosy Péter, Lengyel Péter arattak nagy sikert.

Az erzsébetvárosi román templom szeptember

tizenhetedik felszentelését Goldis József aradi román püspök végzi. Kárrász Rezső erre az alkalomra liturgiát komponál. A püspök tiszteletére azonkívül «Tatal nostru» c. üdvözlő dalt ír, mellyel a román énekkar a diszebed alatt lepi meg a főpásztort.

A Filharmónia énekiskolát nyit. Felvételt nyernek tizennégy éven felüli nők és tizennyolc éven felüli férfiak.

«Férfiak Löwenherz Ede énektanitónál kedd és péntek este 8 órakor Koronaherceg I. emelet, nők Novacsek karmesternél (Belváros, evang. ház) a déli órákban jelentkezhetnek. Havi tandíj egy forint.»

Makó Lajos, a temesvári színház új igazgatója társulatával október hatodikán pénteken vonul be a színházba. A «Szombatosok» c. színművel nyitja meg az évadot.

A Makó társulat tagjai: Réthy Laura, Szende Anna, Csillag Szeráfin, Juhász Sándor, Szakács Teréz, Pataky Irma, Szilágyi Berta, Szikla Valér, Tárnoky Gizella, Jasko Ariedna, Lükemezel Gizella, Szakács Andor, Ödny Árpád, Papp Mihály, Pataky Béla, Dézsi Alfréd, Hevesy Gábor, Faragó Ödön, Sándor Emil, Makó Lajos, Fűredy József, Stoll Károly, Juhász Sándor, Kremer Jenő. Igazgató és rendező Makó Lajos igazg. Karmester Vincze Zsigmond, 12 kórista és 12 kóristanő. A zenét a 29. gy. ezred zenekara szolgáltatja.

«Rudnyánszkyné Réth Laura a Makó-féle magyar szintársulat primadonnája férje a «Főváros» társ szerkesztője kíséretében megérkezett és a «Humanitas» jótékony egylet vacsoráján vett részt. Az első pohár finom Pilseni sört a művésznőnek ajánlották fel, amelyet az visszautasított. A társaság a sört 20 koronáért elárverezte. Így óriási összeget juttatott a művésznő jótékony célra.»

A Filharmónia a Redutban, a gyárvárosi Zene és Dalegylet a Gyárudvarban rendez első őszi hangversenyét.

A Filharmónia estjének műsorán kamarazene-szám is szerepel: Jakobsohn zongorasextettjét Scherff János táblabíró, (hegedű) Schürger Jenő (zongora) Ruschill Ágoston (első hegedű) Petrovics (második

hegedű) Rudolf József (viola) Novacsek (cselló) adják elő.

Hoós János «Mária országa» címen havonta kétszer megjelenő egyházzenei szaklapot ad ki. A lap célja az egyházi zene művelése. Ederle József pesti nyomdája állítja elő.

A Filharmónia november huszonkilencediki alapítónappal egybekötött hangversenyének vendégművészei: Danczkay Sarolta operaénekesnő és Weikert Anna zongoraművésznő.

Danczkay Saroltát László Árpád kíséri zongorán.

Közreműködik a Filharmónia tizenkét tagu vokálszenekara és a Ruschill fivérekéből alakult vokálquartett.

A gyárvárosi Társaskör zenedélelőttjén, Mészáros Mici és Irsay Viktor zongoranégykezeset játszik, Bischoff Irma magyar dalokat énekel Szkladányi Kornél zongorakíséréte mellett. Bernstein Aladár hegedül, Fejér Andor szaval.

A József és Erzsébetvárosi Társaskör első öt órai teaéludtánját a Küttl-téri városi bérpalotában rendezi. A zenei részben Scherff táblabíró zongoraszómmal, Schwimmer Józsa és Lehotzky énekmagánzómmal, Bán Aladár szavalattal szerepel. Zongorán kísér Jeney k. a. Egy kettős női vokálquartett Scherff táblabíró zongorakísérétevel magyar dalokat énekel.

A gyárvárosi Társaskör ezévi két utolsó zenedélelőttjén közreműködnek: Irsay János és fia Nándor (zongoranégykezes) Perner-Krisztics Irén (ének) Irsay János (hegedű, Irsay Nándor zongorakíséréttel) Krohn Angéla és Szkladányi Kornél (zongoranégykezes) Rónay Lajos és Szigeti dr. (hegedű-zongoraduet) Vajda Sándor (szavalat.)

A józsefvárosi Társaskör decemberi zeneestjének műsora:

Ouverture a »Mignon» operából előadja a szegedi honvéd zenekar Feix katonakapitány vezénylete mellett. »Berserus»-Simontól hegedűn előadja Schwartz Camilla zongorán kíséri

Schürger Jenő. Nagy ouvertur a »Cavalleria Rusticana»-ból» előadja a szegedi honvéd zenekar Feix Adolf katonakapitány vezénylete mellett. »Abendstern» a Tannhäuser operából, éneklő Frank János dr., zongorán kíséri Schürger Jenő. Balett a »Piros cipők»-ből» előadja a honvédzenekar. Liszt XIII. rapszódia rongorán előadja Poyssl József. Magyar fantázia »Nincs cserepes tanyám» Feixtől előadja a honvédzenekar a szerző személyes vezénylete mellett.

A Filharmónia szilveszteri hangversenyét a Rudutban, a gyárvárosi Zene és Dalegylet a Gyárudvarban rendezi meg.

Előbbin a Filharmónia zenekara is közreműködik (Volkman: F-dur szerenád, Mozart: Rondo).

Utóbbi vendége Halmay Ede énekes humorista.

Karénekegyesületek tekintetében Temesvár vezet. Az ország városai között itt van a legtöbb kórus-együttes. Számszerint tizenkettő. A legidősebb dalegylet a gyárvárosi szerb dalárda (1867), a Filharmónia (1872), a gyárvárosi Zene és Dalegylet (1876), a Dalkör (1882), a Gewerbeharmónia (1885), a Tipographia (1891), az Erzsébetvárosi Román Dalárda (1894), a Súdungarischer Sängerbund (1894), a Vasutasok Dalárdája (1894), a gyárvárosi Román Dalárda (1896), Arion (1897), Póstások Dalárdája (1898).

A Dalkör közgyűlése Telbisz Károly dr.-t dísztaggá választja. Tisztikar a következőképpen alakul:

Elnök: Kasztner József, Tokár János alelnök, Kuzmann Ádám és Klein János jegyzők, Mayer József szónok. Zentsák Sándor és Krick János pénztárosok, Lissy Ferenc, Bayer Lipót irattárosok, Baumann András, Hamzeli István ellenőrök, Szkladányi Kornél és Hoffer Henrik karmesterek, Németh János quátor és Kunz László zászlóvivő.

Az egyesületnek 41 férfi, 12 női működő és 146 pártolótagja van.

A Filharmónia közgyűlésén, a régi vezetőséget választja Weldin dr.-ral az élén.

A Tipográfia a következő tisztikart választja: Kárrász Rezső díszelnök, Csendes Jakab elnök, Lutz alelnök, Ádám Ferenc karmester, Láng Simon pénztáros. Fecker Vilmos ellenőr, Löwy M. zászlótartó.

A gyárvárosi Zene és Dalegylet közgyűlésén meg-

ejtett választáson a tisztikar a következőkép alakul: Gartner Rezső elnök, Leth Lipót és Krämling Károly alelnökök, Rossmann Ferenc titkár, Rössler Béla karmester, Deutsch Rezső pénztáros.

Áprilisban alakul meg Temesvár tizenharmadik dalosegyesülete, a Vasutasok Ének és Olvasó Egyesülete.

Seehoffer Károly főmérnök elnöklete alatt alakuló közgyűlést tart, melyen a következő tisztikart választja: Kozma István főmérnök elnök, Michel Károly alelnök, Nischbach Péter titkár, Rikásy Antal és Balogh József ellenőrök, Wacker Mihály háznagy, Sanaletz Ferenc könyvtáros, Hoffer Henrik díszkarnagy.

A Gewerbeharmónia közgyűlése által ujonnan megválasztott tisztikar: elnök Leth Ede, alelnök Grichl János, titkár Steger Gusztáv, pénztáros Backin, iratáró Stiava Ferenc és Sterba Mihály, ellenőrök Táborzky János és Takács Péter, háznagy Ungurján György, zászlótartó Fekete Mihály, karmester Kárrász Rezső.

Egy érdemes bántási muzsikus távozik november negyedikén az élők sorából. Lethenai Leth Ede nyug. igazgató tanító 83 éves korában a gyárvárosi Háromkirály-u. 25. sz. alatt meghalt. Három fia, Leth Lipót, városi bizottsági tag, Ede műlakatos, és János őrnagy, leányai Tussel Gáspárné és Leth Ida 12 unokája és 4 dédunokája gyászolja. Az elhunyt Biléden született, mint az ottani kántortanító és kurgus fia. Előbb Guttenbrunnban és Osternben volt tanító, majd Temesvárra került, ahol mint zongoratanító és 1841-től 43-ig mint székesegyházi karnagy működik. 1843 őszén Bakovára kerül kántortanítónak, ahol 43 évig működött. Mint komponista is tevékenykedett és különösen egyházi dalai révén lett népszerű.

Carmen Sylva—Enescu—Kubelik trió — A hatesztendő román zongoracsoda —

Temesvár gazdag zenei és színpadi multjának koronája az ezerkilencszáz esztendő. Szinte káprázatos ez az év.

Vetélkedik a nagyvárosok kultur és művész-történelmével.

A nevek és események egyszerű felsorolása is elkápráztat.

A színpad legjelesebbjei közül Miss Mary Halton, Ujházy Ede, Vizváry familia, Márkus Emília, Csillag Teréz, Náday Ferenc, Dálnoky Viktor dr. Mihályi Ernő fordulnak meg a város falai között ebben az esztendőben.

A hangversenypódiumon Zay-Bárdy Gabi grófnő, Kubelik három alkalommal, Koczalski Raoul, Slaviansky Nadina, Irene Adelaine Germain, Udelnégyes jelennek meg.

Ebben az esztendőben szólal meg Temesvárott az első gramafon és ugyanez évben jelenik meg a első magyar színházi ujság «Magyar művészet» címen.

A kultur és művészeti események rekordesztendejében, a színház is aranykorát éli.

A legpompásabb és leggondosabb előadásokban gyönyörködik a közönség Makó Lajos igazgatása alatt. A gyakori vendégszereplések még felfokozzák az érdeklődést.

Miss Mary Halton, a világhírű angol primadonnának, n.ár a félvilág tapsolta vörösre a tenyerét, amikor amerikai turnéja kapcsán kerül Temesvárra. Fejedelmi honoráriumot kap. Két estén lép fel a «Gésák» operett Mimóza szerepében.

Mimózája ötvenszer egymásután zsufolt házat eredményezett Pesten.

Január nyolcadikán, hétfőn és a következő napon kerül előadásra a «Gésák» Mary Haltonnal a főszerepben.

«A hétfői előadásra narancssárga, a keddi kék jegyek érvényesek.»

Miss Mary Halton Mimosája színházunk történelében egyedül áll. Még nem láttunk ilyen gracióz táncosnőt, még nem hallottunk ilyen remekül iskolázott énekhangot operettprimadónától, mint amilyennel Miss Mary Halton bennünket elbűvölt. Ma az egyedüli és utolérhetetlen operettszínész az európai színpadokon és világsíkerei teljesen indokoltak, amikor meggyőződhetünk arról, hogy igazi művészetet adott a legmagasabb és elérhetetlen fokban énekekben, táncban és játékban.

Kedd délutánján a lelkesedő diákság másfél száznyi tömege, Schwimmer Sándor vezetésével, Koronaherceghelyi lakásán keresi fel Miss Mary Haltont, a legragyogóbb Mimosát.

Schwimmer a diákság hódolatát és rajongását juttatta kifejezésre angol nyelvű beszédében.

A művésznő mélyen meghatódott a diákság lelkesedésén és «minden egyessel külön kezét szorította.»

«Miss Mary Halton második fellépése még hatalmasabb sikert jelentett számára, mint az első. A színház életveszélyesen zsúfolt volt és a közönség tombolt az ihlettől. Minden számát kétszer-háromszor kellett ismételnie és különösen, amikor néhány magyar szót vegyített szerepébe, nem tudta a közönség, hogy lázában elragadtatásában mit tegyen. Az első felvonás után hatalmas virágkosarat nyújtottak át neki egy remek babérkoronával, nemzeti színű szallagdisszel. Ilyen tomboló sikert színházunk még nem látott. Előadás után a primadonna rögtön Bécsbe utazott, ahol holnap ugyanebben a szerepben lép fel.»

Míg a színház Ujházy Ede vendégfelléptét készíti elő, addig két alkalommal özönlik a közönség a Vigadóba.

Január huszadikán az izraelita Nőegylet hangversenyre, melynek Zay-Bárdy Gabi grófnő operaénekesnő a vendége, huszonharmadikán pedig Kubelik Jan hegedüestjére.

Zay-Bárdy Gabi grófnő, Káldy: Fülemlé dalát,

a Cigánybáró áriáját, francia és magyar népdalokat énekel Gassner Károly zongorakíséretével. Kivüle még Danczkay Sarolta operaáriákkal, Tollagy Adolf, a pesti Nemzeti Színház tagja népdalegyvelegekkel, Gerger Ede, Novacsek Márton, Ruschill Ágoston és Scherff János kamarazeneszámmal (Schumann-quartett) szerepelt a hangversenyest műsorán.

Az utóbbi évek legélményesebb koncertestjét a Filharmónia rendezésében megtartott Kubelik hangverseny jelentette.

Kubelik Jan első temesvári hangversenyének műsora:

1. Ernst: Fis-moll hangverseny
- 2.a. Lully: Bois epais
- b. Schumann: Ich kann's nicht fassen
- c. Thoni: Les perles d'or
3. Paganinni: God save the Queen-változatok.
- 4.a. Aggházy: Holdvilágnál
- b. Szabados: Priése
- c. Engel: Serenata
5. Czigánydalok

A műsor második és negyedik számát Lichtenstein Dóra abszolválta, ki ebben az időben a Kubelik-hangversenyek állandó közreműködője. A zongorakíséretet Schwab Lajos látja el.

«Ami a tegnapi Kubelik-hangversennyel kapcsolatban történt, még soha sem fordult elő városunkban. A közönség a Redut nagytermét az utolsó állóhelyig töltötte meg, sőt már a rendőrségnek kellett közbelépnie a jegyostromlás miatt. Ilyen eset csak Szlawianszky első hangversenyén történt. A tartózkodó, kevéssé érdeklődő és nehezen kielégíthető temesvári közönséget soha ilyen lelkesedésre nem tartottuk képesnek, amelyet a fiatal Jan Kubelik iránt tanusított. Pont fél 8 órakor, katonai pontossággal lépett Kubelik a hangversenydobogóra. Egy fiatal, égő fekete szemű, alig pelyhedző bajuszu korom fekete közepén művészien elválasztott haju fiatalember lépett elének. Első hegedűhagja Ernst hegedűversenyében a legtökéletesebb és legátszellemültebb művészt mutatta be, ki hegedűjén a lelkével beszél. A

közönség lélekzetvisszafojtva, megbabonázottan hallgatta önfeledten a szeráfi szárnyaló zenét, a csodahangokat, melyek az ember képzeletében szinte keresztülvihetetleneknek tűnnek és mint a folyó arany úgy ömlött tisztán, simulékonyan minden hangja. A szinte lehetetleneknek tűnő passagokat a legnagyobb könnyedséggel oldotta meg, eszményi gyönyört adva a léleknek, fülnek, szívnek egyaránt. Paganininek az angol himnusz varriációira írott műve, volt az est tulajdonképpeni élménye, amelynek megrajzolására minden szó és minden írás kevés. Annyira extázisba hozta a fiatal művész különösen a muzsikusokat, hogy körülállva a hangversenydobogót, szinte térdénállva hallgatták a fiatal muzsikust. Ilyet élő ember még nem hallott, amit Kubelik mesteri keze a hegedűből kicsalt. Orkánszerű éljenzés, szünni nem akaró tapsvihar után, végre hegedűjére tette szordinóját és eljátszotta a legáhitatossabb csendben, a legáhitatossabb lélekkel Schumann Traumerei-jét, olyan szívhez szólóan, hogy szem nem maradt szárazon. Végül zárószám gyanánt eljátszotta Sarasate «Zigeunerweisen»-jét «Csak egy kislány van a világon» varriációira. Nem lehet leírni azt a tomboló sikert amit ezzel kiváltott. Senki nem mozdult helyéről mindaddig, míg egy újabb ráadással ki nem elégitette a még szomjas közönséget a művész — és eljátszotta Bazzini-től «A kóboldok tánca» c. kompozíciót. A művész-szobában szünetben és hangverseny után megrohanták a művészt autogrammért de nem volt íróeszköz a közelben. Némelyek egy-egy hajfűrtöt akartak levágni és ha ez sikerült volna, úgy a művész bizony kopaszon került volna el Temesvárról. Dunkl Norbert impresszárió csak nagy ügyel-bajjal tudott rendet teremteni, hogy a művészt megmentse következő hangverseny körútja számára (Dunkl Norbert a pesti Rózsavölgyi és társa hangversenyrendező cég igazgatója). Vacsora alatt sem volt vége az ünnepléseknek. A cseh társaság külön babérkoszorút adott át Kubeliknek cseh felirattal és

cseh nemzetiszínű szallaggal. Az ünneplésnek csak akkor lett vége, amikor a művész lakosztályába vonult vissza. Lichtenstein Dóra hangversenyénekese nő már azt is kitüntetésnek veheti, hogy Kubelikkal egy estén szerepelhetett. Mezzoszopránja a leglisztább alt-nak és magas szopránnak is beválik. Gyönyörű terjedelmű hangskálája minden tekintetben elbűvölte a közönséget. Hangskálája különösen Lulli «Bois espas»-jában érvényesült briliánsan. Schuman és Thoma dalaival pedig teljesen elragadtatta a közönséget. Aggházy, Szabados, és Engel dalaival pedig teljes extázisba hozta közönségét. Tomboló sikert aratott.

A zongorakiséretet Schwab Lajos zongoraművész látta el Prágából, ki Kubeliknek jó barátja.

Jan Kubelik hegedűművész a mai napot városunkban töltötte sikeres hangversenye után. Mivel a katonazenekar tagjai a színelőadás után nem jelenhettek meg a művész hangversenyén, úgy ő ma délután a redutban külön ezek részére adott elő néhány hangverseny számot és saját kompozícióit. A fiatal művésznek ez a készséges udvariassága nagy szimpátiát keltett városunkban kiben nemcsak a művészt tisztelik és csodálják, hanem a készséges gentlemant is. Ebédre Kubelik Jan Lichtenstein Dóra hangversenyénekese nő és Dunkl Norbert vendégei voltak ma egy előkelő újságíróknak. A nap folyamán számtalan hódolatlevelet és virágküldeményt kapott Kubelik, ki városunkból Nagybecskerekre utazik hangversenyezni.

—:

«Kubelik Jan ma déli 2 óráig volt Temesvárott. Tegnap egy családnál volt hivatalos Lichtenstein Dórával egyetemben. A szállodából elhozatta hegedűjét és zongorakisérőjét Schwabe Lajost. Pazar hangulatban játszotta Beethoven varriációkat és Godárd Berceuse, Lichtenstein, Schubert dalokat énekelt. Ugyanaznap este a színházban is megjelent Kubelik és az egyik földszinti páholyból végignézte az «Unatkozó király» c. operett első felvonását. Az előadás nagyon tetszett és különösen Sziklay k. a.-nak tapsolt sokat. Az első felvonás után, egy józsefvárosi családnak volt vendége Lichtenstein Dórával egyetemben. Ott voltak Schwab és «Vizepapa» Dunkl impresszárió is. Itt különösen Kubelik zongorakisérői

minőségéről tárgyaltak sokat az est folyamán és ez új ideát adott Dunklnak.

Kubelik — mondotta Dunkl — nagyszerű idea volna, ha maga egyszer nyilvánosan kísérné Lichtenstein Dórárt.

Nagyon szívesen, de 10 forinton alul nem — volt a válasz — és máris ott volt Kubelik kezében a két ropogós 5 forintos. Dunkl fenntartotta magának a jogot, hogy a szenzációs szám idejét és helyét saját maga jelölje meg.

Két nap múlva már a színház telik meg roskadásig Ujházy Ede kedvéért.

A Nemzeti Színház kitűnő művésze négy estén át vendége a színháznak.

«Constantin abbé», «A miniszter előszobájában», «A bűnös» és «A lengyel zsidó» c. darabokban lép fel.

«Tegnap este ünnepelte a temesvári közönség a pesti nemzeti színház büszkeségét, Ujházy Edét a «Constantin Abbé cimszerepében. Az a művészet, melyet Ujházy Ede nekünk adott, mesteralkotás volt. A közönség frenetikus ünneplésben részesítette a nagy művészt, kit a darab minden jelenetéért nagy tapsorkánál honorált.»

«Ujházy Ede második fellépte felejthetetlen élmény volt a «Miniszter előszobájában» c. drámalettből. Ujházynek 20-szor kellett a függöny elé mennie, míg a közönség ünneplése némileg lecsillapult. Ujházy Ede minden tekintetben mint művész és mint ember meghódította Temesvár közönségét.»

«Ujházy Ede harmadik fellépte ismét a siker jegyében folyt le szombat este. Olyan alakítást nyújtott «A bűnös» c. drámában, melyhez megrázóbban hasonlót még a való élet sem tud produkálni. Méltó partnere volt Odry Lefiel, ki a fiú szerepében oly kiválót nyújtott, hogy a vendégművész mellett, többször ragadtatta a közönséget hangos ovációra.

«Vasárnap bucsuzott Ujházy a «Lengyel zsidó»-ban a közönségtől. Teljesen fölösleges megemlítenünk, hogy milyen ünneplésben volt része a művésznek, kit ismételt hívások «Viszontlátásra» után is alig akart a közönség a színpadról leengedni.»

Február tizenhatodikától kezdődőleg három estén át Vizváry Gyula, Vizváry Gyuláné és Vizváry Mariska, a Nemzeti Színház tagjainak vendégszereplése jelent ünnepet.

A «Pillangócsatá»-ban kezdik meg három estére terjedő vendégszereplésüket, majd a «Válás után» és «A nők alkonyá»-ban lépnek fel.

A Vizváry család fellépte a Pillangócsatában nagy sikerrel zajlott le. Vizváry papa vérbéli komikus, Vizváryné eltalálta azt a hangot amit Sudermann az ő darabjában kíván és leányuk az igazi színészet megtestesítője.

A közönségnek ideje sincs a felocsudásához, mert az események árja ragadja magával.

A színház pénztára csak megfeszített munkával képes elrendelésének eleget tenni.

Február huszonkettedikén már Márkus Emilia a Nemzeti Színház tagja tüzei eksztázisba a közönséget és további négy estén át csak felfokozza ezt az állapotot.

A «Kaméliás hölgy»-ben táblás ház köszönti hódoló lelkesedéssel a neves vendéget.

Vendégfellépte második estjén a «Nóra», harmadikon a «Nők barátja», negyediken «Faust», bucsuestjén pedig «Folt amely tisztit» c. darabok vannak műsoron.

Márkus Emilia első fellépte a tegnapi est szenzációja volt. Második fellépte a «Nóra» cimszerepében annyira tökéletes és drámai volt, hogy Ibsen maga rakta Márkus Emilia lábai elé a babékoszorút azzal az elismeréssel, hogy csak ilyen Norát képzelte el magának.

Márkus Emilia Faust Gretchenjében lépett fel és Schlenker Pál dr. Bühnenberichtjében ezeket írja róla: Goethe maga is ilyennek képzelhette el Gretchenjét, maga a német színpadok legművésze sem mutathat fel tökéletesebb Gretchent...

Négy nap múlva az ovációk és tapsok özöne

jut osztályrészül Ujházy Edének, aki március negyedikén kezdi meg hat estére terjedő vendéglátását.

Felejthetetlenek a «Kölcsönkért feleség», «Crampton mester», «Pont-Bique család», «Huszárszerelem», «Egy párisi regény», «A vén bakancsos és fia a huszár», melyeket Ujházy Ede ragyogó művészetével aranyoz be.

A naptárszerinti tavasz kezdetét jóval megelőzi a természet, s a színház még mindég olyan aparátussal dolgozik, akár a tél kellős közepén.

De nemcsak a színház, hanem a közönség sem veszi tudomásul az új évszak korai beköszöntését. Nap-nap után megtölti a színházat és jóval Csillag Teréz és Náday Ferenc vendéglátékának időpontja előtt kapkodja el a jegyeket az estékre.

A Nemzeti Színház két jeles művésze a «Váljunk el» c. vígjátékban, az «Attaché» és «Az agglégények»-ben fergeteges sikert aratnak.

A színházéhoz hasonló érdeklődés nyilvánul meg a hangversenyek iránt is.

Koczalsky Raoul zongoraművész, ki nyolc évvel ezelőtt, a Filharmónia vendégeként hangversenyezett már Temesvárott, ezuttal is a Filharmónia meghívására jön hangversenyezni. Az egyetlen koncertestből három lesz s mindhárom estén zsufollház előtt játszik.

Március huszonkilencediki első hangversenyét követi a második március harmincegyedikén és április elsején a harmadik.

Koczalsky Raoul tegnapi hangversenyén zsufolásig tett meg a redut terme. 1892-ben még a 8 esztendő csodagyermek állott előttünk és most 8 év után már a szinte kiforrott művész, kinek első hangverseny száma Chopin Etudje volt. Mozart D-moll fantáziája, Hummel Largettója, és saját két kompozíciója egy Gavotte és egy Etud után Rubinstein Barcarollája, Liszt parafrázisa Lohengrin és Rigolettó fölött. Delibosnak egy kompozíciója, a legmagasabb zenei élvezetet nyújtotta. A Blüthner féle hangverseny-zongora, melyet a művész hangverseny útjára magával visz mindenhol nagy gyönyörűséget szerzett remek hangjával. Koczalsky Raoul, ki még ma is a «kis Koczalskynak» neveznek zenei körökben, éppen ma töltötte be

16. életévét de dacára gyermekes külsejének, szerénységének, magdbamélyedtségének, már sokat tapasztalt, hiszen 12 esztendője hangversenyez állandóan.

* * *

Koczalsky Raoul 2. hangversenyén Beethoven 31. szonátáját adta elő nagy művészettel és virtuozitással. Chopin öt Etudjét hozta 2. szám gyanánt: Ges-dur Etud, Fis-dur Impromptu, Mazurka A-moll Nocturne és Walzer. Liszt «Regatta Venzianat» kompozíciójával óriási hatást ért el. Liszt-Wagner parafrázisát az «Abendstern» fetelt, saját kompozícióját egy Róndot és Etüdot Rubinstein «Capricet» és Schubert Berceuset játszotta felejthetetlen hatással és tomboló sikerrel.

* * *

«Koczalsky Raoul tegnap szűkebb zenei körben kis házihangversenyt rendezett, melyen több saját kompozícióját is előadta és szemelvényeket mutatott be «Rymond» c. operájából, mely az idei szónban kerül a mailandi operában bemutatásra. Koczalsky operájának librettóját Fredro lengyel gróf írta.»

Koczalszky Raoul utolsó hangversenyének műsora:

Beethoven «Sonate Phaetique», Chopin prelud No. 15., Nocturno Fis-dur, Walzer E-moll, Ballade G-moll. «Lichtertanz aus Feramors» Rubinsteintől. «Einsame Blume», «Vogel als Prophet» Schumantól. Koczalsky Mazurka. Etud op. 57. Liszt: Rhapsodia hongroise.

«Koczalsky Raoul zongoraművész Bukarestben négy hangversenyt adott óriási siker mellett. A csodagyermekről a Rumänischer Lloyd többek között ezeket írja: Nem tudjuk elfelejteni, a gyönyörteljes órákat, melyeket a csodagyermek nekünk szerzett, de ő sem fogja a bukarestieket elfelejteni azért a meleg ovációért és ünnepésért, amelyben nálunk része volt.»

A közönség a színház és Hangversenyláz közepette egyéb rendezvényektől sem vonja meg támogatását és érdeklődését.

Kitünő helyi erők a rendezvények egész sorával lépnek a nyilvánosság elé.

Januárban a görög katolikus egyházközség ren-

dez jótékonycélu hangversenyt a Gyárudvarban a következő műsorral:

Megnyitó beszédet mond Savu karmester. „Sorentina-olasz dal fordításban, vegyeskar. „Plânsoarea fetei“ vers Badescutól szavalja Popescu Mária. „Căldătorius“ Reisertől vegyeskar. „Viforul“ Dürnertől vegyeskarral átírta Savu. „Toatenlume-s poesie“ vers Bumbactól szavalja Brasován György. „Motul ta drum“ Vidutól férfikar. „Cât te-am iubit“ Savutól. „Motto“ vegyeskar.

Két nap múlva a gyárvárosi Társaskör rendez zenésdélelőttöt, amelyen Irsay János saját szerzeményű hegedűre írott szerenádját mutatja be fia Irsay Nándor zongorakiséretével. Györgyösy Ilonka által énekelt népdalokat Györgyösy Hermin kíséri zongorán. Vajda Sándor szaval, Györgyösy Hermin és Ilonka zongoranégykezeset játszanak.

A józsefvárosi ifjuság jótékonycélu hangversenyt rendez a következő műsorral:

„Raymond“ Thomastól hegedűn előadja Rónay Lajos, zongorán kíséri Szigeti Géza. — Liszt XIII. rapszódiaját zongorán előadja Frey Irén k. a. — „A Hortobágyon“ melódráma hegedű és zongorakisérettel szavalja Csongor György. — „Dráma a tenger fenekén“ és Magyar dalokat cimbalmon előad Bartha András. — „Telefon vidéken“ monológ előadja Weiss Alfréd. — Ouvertur Szigetitől zongorán előadja Szigeti Géza.

A szerb dalárda február harmadikán a Gyárudvarban Belesslijin Éliás plebános rendezésében adja elő a „Guidó“ c. ötfelvonásos színművet.

A darab szereplői: Szuits, Kalinovits, Jozsits, Manojlovits kisasszonyok, továbbá: Popovics, Kanics, Panics, Jagodics-Risztics, Petrovics, Aglodovits, Petrov, Zigánov, Kosztics, Kalinovics, Bezelics, Theodorovics, Agrenovics. A darabban előforduló népdalokat Kubes karmester kísérte zongorán.

A József és erzsébetvárosi Társaskör első ideizenedélutánját a következő műsorral tartja meg:

„Csalogány bucsuja“ Sipostól zongorán előadja Schürger Jenő. Magyar dalokat énekel Popp Otti. Magyar táncok Chovántól zongorán 4 kézre előadják Heim Frieda és Zsófi. Aria Donzától ének és zongora Bondy testvérek. Magyar dalok zongorán előadja Jeney Erzsi.

Egy hét múlva, február 21-én rendez második zenedélutánját a Társaskör, mely alkalommal dr. Ko-

vács Gézáné zongoramagánszámával, Frank Vilma és Salamon hegedű-zongoraduettel szerepel a műsoron. Balázs mérnök Jeney Erzsi zongorakiséretével magyar dalokat énekel.

A 29. gyalog ezred zenekarának kitűnő karmestere Heller Vencel a zenekari tömegprodukciók rég kívánatos eszméjét valósítja meg zenekari esték rendezésével.

Negyvenöt tagu zenekarával ilyen minőségben március kilencedikén lép először nyilvánosság elé.

A Tiszti Kaszinóban rendezett zenekari estén, Schubert befejezetlen H-moll szimfóniája, Massenet baletzenéje és Liszt XIV. rapszódiaja van műsoron. Utóbbi megismétlik.

A Filharmónia a Lenz-helyiségben rendez dal-estét.

Leyritz Árpád a hangszóró, telefonhírmondó után újabb technikai csodával lepi meg a közönséget: a gramafonnal. Gramafon üzletet nyit, mely nagyszerűen prosperál.

A hangcsoda óriási szenzációt kelt. Leyritz röpcédulákon és újsághirdetéseken tájékoztatja a közönséget az új technikai hangcsoda mibenlétéről.

„A gramofon egy olyan hangszer, mely mindennemű ének, hangszer, magánbeszédet, zenekaros és korusénekbeli produkciót a maga természetes emberi, vagy hangszeres hangján ad vissza. Legyen az szoprán, alt, tenor, basszus, trombita, kürt, piston, hegedű, zongora, cimbalom, flóta, pikoló vagy más hangszer.“

A József és erzsébetvárosi Társaskör márciusi zenedélutánján Markess Etus zongorázik, Mága János és Heim Zsófia zongora-hegedűduettet játszanak, Réthy Laura Mészáros Jenő zongorakiséretével magyar dalokat énekel és Jeney Böske zongorázik.

A józsefvárosi Olvasókör az öreg honvédek javára rendez hangversenyt az Arany Oroszlánban. Az estén mutatkozik be az Olvasókör házi zenekara is. Közreműködnek: Várady Bella, Thomas Mimi és a sziniiskola növendékei.

A Nemzeti Szövetség a Redutban tartja meg márciusi ünnepélyvel egybekötött hangversenyét. Az estélyen Novacsek Márton vezényletével a Filharmónia kóruszámokkal szerepel. Mészáros Jenő tanár hazafias beszédet mond, Weiss Jenő szaval, Hajdu Frigyes dr. záróbeszédet mond «nagy hévvel és tüzzel, mellyel óriási hatást váltott ki és nagy sikert aratott.»

A József és Erzsébetvárosi Társaskör a Délvidéki Kaszinó helyiségében évről évre zenedélután rendez. Közreműködnek: Mészáros Jenő (zongora) Scherff János, Petrovits Sándor, Ruschill Ágoston (zongoratrió) dr. Kovács Gézáné és Jeney Böske (zongoranegykezes). A műsor befejezésekor a «Huszárszerlem c. vígjáték kerül bemutatásra.

Szereplők: Kovács Géza dr., Benedek Jenő, Wörnte Mici, Schimmer István, dr. Kovács Gézáné, Apáty Elly, Mendelényi László, Bertalan Pál, Laszy József, Ritter János, Themák Hilda.

A gyárvárosi Társaskör zenedélőttjén fellépnek: Krohn Angéla (zongora) Thomas Mimi (cimbalom) Fehér Aladár (szavalat) és Krohn Angéla (ének) Szkladányi Kornél (zongorakíséret).

A színiévad befejezése előtt a színház kardalósainak jutalomjátékául, művésztét rendez a színházban.

Az estén kerül bemutatásra Prepeliczay Emődné «A költészet bolondjai» c. vígjátéka. A műsor további részében Danczkay Sarolta énekszámokkal, Spitzer Erzsébet monológokkal, valamint a Filharmónia ének és zenekari együttese kamaraművekkel szerepel.

A magyar színház az idei évadban kétszázhusz előadást tartott.

Műsorán 32 dráma és vígjáték, 13 népszínmű, 24 operett, 29 kép, 41 daljáték szerepelt.

A Kereskedők Egyesülete a Kurfürsten helyiségében rendez hangversenyt a következő műsorral:

Haydn Streichquartett op. 76 előadják: Bernstein, Schönberger, Dvoracsek, Kadelgruber urak. Bezerán Gyula dalokat énekel. Lechenmayer Trio két hegedű és zongorára előadják:

Bernstein, Kadelgruber, Lechenmayer urak. «Egy gondolat bánt engemet» Petófitól szavalja Károlyi Ödön. Gramafon hangverseny Gerő Izso bemutatásában. Kuplékat énekel Bezerán Gyula. Mozart Ouvertur a «Titus» operából előadják Bernstein, Dvoracsek, Kadelgruber és Schönberger urak.

Schreyer Harry, az aradi Zenekonzervatórium igazgató tulajdonosa, az aradi Konzervatóriumhoz hasonló zeneintézetet kíván létesíteni Temesvárott.

Az Aradon öt esztendő óta fenálló intézetnek az elmúlt évben háromszázhetvennyolc növendéke volt.

Schreyer a Temesvárott létesítendő Zeneakadémia tárgyában beadványt intéz a városhoz. Itt kedvezően fogadják Schreyer tervét.

A város jóváhagyásával szeptember elsején megnyitja a Zeneakadémiát.

Az új zenenevelőintézet tanári kara:

Harry Schreyer igazgató, Gassner Károly igazgató helyettes és zongoratanár, Tukár és zeneelméleti tanár Oswald János. Zongoratanárok: Rátkay Margit, Reiner Camilla, Basch Ida, László Árpád, Poyssl József. Hegedűtanár a haladók részére Pianezze József. Csello: Mütter Müller József. Cimbalom: Setwarth Irma. Ének: Siebert Hermin. A hegedű művészképző tanszék az igazgatóság prágai vagy berlini művészt szerződtet.

Áprilisban két ragyogó hangversenyesztel gazdagodik a koncertélet.

Két világhírű művész mint a temesvári közönség kegyeltje jelenik meg a hangversenydobogón a Filharmónia vendégeként.

Az egyik Kubelik Jan, ki már másodsor jelenik meg a hangversenydobogón ez évben, a másik Slawiansky Nadina világhírű ének és balalajka együttese.

A Kubelik hangverseny április tizennyolcadikán van a Redutban.

A művész Bukarestből érkezik, ahol hat ízben játszott a poétalelkű Erzsébet román királyné előtt. A fenséges asszony a Bene Merintie érdemrendet adományozta Kubeliknek.

Még az érdemrendnél is nagyobb kitüntetésben van része a román fővárosban való tartózkodása alatt Kubeliknek.

1900
Tavaszi

Együtt muzsikál a fenséges asszonnyal.

«Kubelik Jan ma este Bukarestből városunkba érkezik, ahol óriási sikerrel hangversenyezett. Kubelik holnap tartja nálunk hangversenyét. Kubelik Bukarestben a poéta lelkű Erzsébet román királyné előtt hatszor játszott.»

... zum sechsten Male von Königin Elisabeth empfangen worden, diesmal um die Verleihung des Ordens Bene merentie seinen Dank auszudrücken. Bei dieser Gelegenheit wurde ihm die Auszeichnung zuteil, dass die Königin sich selbst ans Piano setzte und mit Kubelik, so wie mit dem Künstler Enescu Bachs Trio spielte. Diese seltene Auszeichnung erregt in der Hauptstadt Rumäniens sensationelles Aufsehen.

Kubelik áprilisi hangversenyének műsora:

1. Mendelssohn: Concert
2. Wieniawsky: Souvenir de Moskon
4. Paganini: Rondo de Clochette
4. Ernst: Airs hongrois.

«Kubelik Jan hangversenye tegnap a Redutban leirhatatlan ünnepléssel kezdődött. A művészt mint régi ismerőst nagy ovációval és szeretetkitöréssel fogadta a közönség... Kubelik remek hangszerén, a 12.000 forintos hegedűn csalta ki a varázslatos hangokat, melyek a közönséget teljesen kábulatba ejtették. Ami egészen szenzációsan hatott, az a Mendelssohn hegedűverseny volt mint újdonság. Wieniawsky «Souvenir de Moscou»-ját játszotta ezután fergeteges tapsorkán közepette. Majd Paganini «Rondo de Chlochette», egy természetellenes kompozíció gyújtó és égő lázzal lett előadva. Zárószám gyanúni Paganininek az «God save the Queen» c. angol himnusz varriációkra írott kompozíciója következett, leirhatatlan siker mellett. Ezt a kompozíciót csak egy ember tudja Paganinin kívül eljátszani: Kubelik Jan. A zongorakiséretet Schwab Lajos látta el sok művészettel. Taps és éljenzés közepette bucsuzott a közönség Kubeliktől.

Slaviansky Nadina és együttese hangversenyét április huszonharmadikán rendezi meg a Filharmónia

A kitűnő orosz együttes műsora:

Orosz katonai induló Nadina Slavianskytól, Potpuri orosz népdalokból Nadina Slavianskytól. «Der Schmied» nemzeti dal Nadina Slavianskytól. «Ich verberge meinen Ring» népdal. A balalajka zenekar száma: «Der Mond scheint hell» nemzeti dal Andrejefftől. «Soldatenlied» Nadina Slavianskytól. «Barinja» orosz táncdal. «Legenda» Tschajkowskítól. «Der Nebel senkt sich» Bilboától. «Gespräch zweier Raben» Dorgomigszkítól. férfiguartett. «Der rote Sarajan» dal Barlamofftól. «Ei Uchnem» orosz nemzeti Volga dal.

«Slaviansky együttese, mely a 90-es évek elején már szerepelt városunkban, zsumolt ház előtt tartotta meg hangversenyét a Redutban. Az ő sajátosan jellegzetes előadásuk és a sajátos melabus orosz zene, nemzeti öltözetük festői képe elbűvölő. A vokál-együttes, és balalajka zenekar mindenképpen megkapta a hallgatóságot és elragadtatta művészetével. Az orosz együttes ma a szerb katedrálisban több egyházi orosz dalt énekelt, mely alkalommal Popovits Nikanor szerb püspök is jelen volt, ki az együttes tagjait egyenkint megdicsérte. Különösen Slavianskynak fejezte ki a művészetért és a nyújtott élvezetért elismerését. Slavianskyék művészete felejthetetlen élmény marad számunkra.»

A Filharmónia tavaszi hangversenyét a Redutban rendezik, melyen közreműködnek: Waldeck Marcell, a drezdai színház volt tagja (ének) Uhrmann Alfréd (hegedű) Sürger Jenő és Lechenmayer Károly zongoranégykezes) Scherff János (zongora) Gyürky Gyula (melodráma) Uhrmann Alfréd, Ruschill Gusztáv, Rudolf József, Gerger Ede vonósnégyes (Beliczay kamarakompozíciót játszanak)

A gyárvárosi Társaskör hangversenyén Holzstein Irén zongoraszámmal, Herold Ilka, Irsay Viktor zongorakiséretével magánénekekkel és Boskovits György szavalattal szerepel.

A Pósta és Távirda Dalegylet által a Redutban rendezett hangversenyen közreműködnek: Stefánovits István (zongora) Halmay Ede (énekes humorista) Greisiger Klementin ének, Greisiger Márta zongorakiséretével.

Májusban az utolsó koncertet Danckay Sarolta operaénekesnő rendezte Scherff János táblabíró, Waldeck Marcell, Sürger Jenő és a Filharmónia férfikara közreműködésével.

Juniusban az első hangversenyt Ghita Sterian direktor ploestii énekes-táncos együttese rendezte Dima Maghier karmester vezetésével.

A társaság zene és énekkara, valamint táncosai román nemzeti viseletben jelennek meg a pódiumon. Sikerük rendkívüli.

A görög katolikus templomkórusnak a Gyárudvarban megtartott hangversenyén mutatkozik be az egyesület új karmestere Bachmann Péter tanító.

Junius huszonkettedikén kezd meg kilenc napra terjedő vendégjátékát a Hadzsics Antal vezetésével álló újvidéki szerb színtársulat. Az előadásoknál a 29. gyalogezred zenekara működik közre.

«Az újvidéki szerb színtársulat előadása nagy sikerrel folyik. Az előadáson Nikamor Popovics szerb püspök is megjelent. A «Madam Sans Gené» színműben sikert arattak Nikolicsné, Markovicsné, Dinics. Bakanovics, Szassics, Lukics; Massilievits.

«A szerb színház sikere napról napra növekszik. Tegnap hozták színre sikerrel az Asszonyháború című vígjátékot. Ma került előadásra a szerb nemzeti tört. színmű Illics Dragutinól «Pribiszlav és Bozsana», melyben Spazics, Bazilievics, Ruzsics; Markovics arattak sikert.»

«A szerb színház óriási siker mellett adta elő Jeanette lakodalmát, melyben a címszerepet Spazicsné énekelte remek hangján sok sikerrel. Sikert aratott még Dobrinovics, Popovics és a többi szereplő. Popovics Nikánor is megjelent az előadáson.

«A szerb színtársulat «A folt amely tisztit» című színművet adta elő zsufolt ház előtt, melyben sikert

arattak Buitsné, Markovitsné, Bakalovitsné, Markovics. Spazics, Dinics, Todozics és a többiek.»

«Mária az ezred leánya» c. operettet adta elő a szerb színtársulat, melyben a címszerepet Spazicsné énekelte. Sikere volt még Buitsnének, Lukics, Nikolics, Markovits, Bakalovitsnak.»

«A szerb színtársulat Nikita montenegrói herceg» «A balkán királya» c. darabjával bucsuzott a temesvári közönségtől. Előadás után számtalan «Zsivio» hangzott el és sokat hívták a szereplőket a függöny elé.»

Schreyer Harry, a temesvári Zeneakadémia igazgatója, a hegedűművész-képző osztály vezetésére Ondricsek Emánuel, Ondricsek Ferenc neves hegedűművész öccsét nyerte meg.

A Zeneakadémia szeptember elsején kezd meg működését.

Tandij az előkészítő osztályokban egy évre 50 frt., középosztályokban 60 frt., kiképző osztályokban 70 frt. Fuvos hangszerekre 10 frt. mely összeg előre fizetendő egész fél, vagy negyedévi részletekben. Beíratási díj 5 frt. Közelebbi felvilágosításokat ad Schreyer Harry Belváros Ferenc József u. 3.

Porzsolt Julia, Ámon Margit, Kovács Mihály, Kiss Mihály, a pesti Népszínház tagjai, junius harmincadikán tartják művésztjükét a Redutban Vidor Dezső zongoraművész közreműködésével.

Szeptember tizenharmadikán zsufolásig telik meg a Redut hangversenyterme.

Az est szenzációja Adeline de Germain, a hatéztendő román zongoracsoda.

A közönség egy egészen rendkívüli zenei talentummal találja magát szemben.

A kis «csodababa» ahogyan nevezik, atyja Kneizel Frigyes hegedűművésszel jelenik meg a koncertdobogón.

A rendkívül tehetséges gyermekzongorista Kneizel Frigyes hegedűművész és egy előkelő beszarábiai

bojár nő szerelmének gyümölcse. 1894-ben született a besszarábiai Ismail városában.

A bukaresti apátsági templomban keresztelték.

Néhány nappal temesvári hangversenye előtt Bukarestben koncertezik. Őt kompozícióját Erzsébet királynőnek ajánlja.

Temesvári hangversenyén Chopin keringő-mazurka-polonaisét, Liszt magyar rapszodiáját és saját szerzeményeiből játszik (Bolero espagnol, Airs nationaux) és ellátja atyja hegedűszámainak zongorakíséretét.

«Csodababa a zongora mellett». «A Redut terme tegnap este zsufolásig telt meg nemcsak a hangversenyek megszokott előkelő közönségével hanem nagyszámu érdeklődővel is. Mindannyian nemcsak hallani, látni is akarták a csodagyermeket. Ahogy a párisi zenevilág érdeklődésének középpontjában a három és fél éves Pepitó Redriquez Arriola áll, olyan csodálkozó elragadtatással vette körül a temesvári közönség a román kis zongoracsodát. Az az erő és biztonság, amellyel ez a gyermek felnőtthöz méltó komolysággal kezeli a hangszert, már csodálatba ejti a közönséget. Az oktávokat két kézzel fogja és a pedál kezelése sem okoz neki nehézséget, mert egy reáhelyezett szekrényke segítségével használja. A csodagyermek szólószámait és a duetteket mind kívülről játsza. Szünetben a kis művésznő, ki édesapja zenei tehetségét és talentumát örökölte néhány román költeményt is elszavalt oly érzéssel és előadóművészetel, hogy bármilyen elsőrendű színészt sarokba szorított volna. A költeményeket Carmen Sylva írta. A csodagyermek édesanyja egy előkelő román nő és így a gyermek teljesen bírja az irodalmi román nyelvet. A közönség azt sem tudta mivel árasza el elragadtatásában a kis művésznőt. Egy nagy remek babát, ékszereket, számtalan virágkosarat, csokrot és a legkülönlegesebb édességeket nyújtották a pódiumra. Édesapja a komoly művésztanár, a sikerben nem maradt leánya mögött. Kneizel finom lélekművészzel

muzsikál, mint az olyan művész, aki csak a lelkével beszél hangszerén keresztül. Hatalmas siker koronázta a két művész szereplését.»

Régi kedves ismerősét látja viszont a temesvári közönség.

Dankó Pista együttesével ismét Temesvárra érkezett.

«Dankó Pista tegnap este az «Arany oroszánban nagy sikerrel hangversenyezett. Amikor eljátszotta «Gyönyörű szép tündérország» c. magyar dalt, a közönség a hallgatóság körében ülő magyar poétát Szabolcska Mihályt óriási éljennel üdvözölte és mindaddig tapsolt, míg Dankó el nem ismételte a gyönyörű dalt. Dankó Pista városunkból Nagy-Kikindára megy hangversenyezni.»

Makó Lajos október hatodikán nyitja meg «Cyrano de Bergerac»-kal a színiévadot.

A társulat tagjai: Sugár Aranka, Szende Anna, Kocsis Etel, Gervay Margit, Pajor Emilia, Havas Szidonia, Bárdy Anna, Hadrik Anna, Tóth Ilona; Tárnoki Gizella, Hahnel Aranka, Lükemezei Gizella, Klenovics György, Szabó Ferenc, Papp Mihály, Pethe Imre. Szalay Aladár, Sebestyén Géza, Faragó Ödön. Sándor Emil, Makó Lajos, Szilágyi Aladár; Mihályi Ernő, Radványi Dezső, Kremer Jenő. Tizenöttagu kóruszemélyzet. Karmester Vincze Zsigmond, a zenét a 29. gyalog ezred zenekara szolgáltatja.

Október tizedikén az Udel vokálnégyes hangversenyez a Redutban.

«Udel mint előadó és művész, mint ember és szórakoztató felejthetetlen estét szerzett a közönségnek. Méltó partnere volt Zayicek zongoraművész, ki a kíséretet látta el és szólószámaival is nagy sikert aratott.»

Néhány nap múlva a Filharmónia jelenik meg a Redut hangversenydobogóján. A hangversenyen fellépnek: Waldeck Marcell, Gyúrky Gyula és az Uhrmann—Rudolf—Ruschill—Novacsek vonósnégyes.

Makó Lajos társulata november kilencedikén tűz

műsorra első ízben dalművet. Verdi Traviatájában Dálnoky Viktor dr. éneklő Alfrédot, Sugár Flóra Violetát.

«Dacára a mérsékelt számú énekesi erőnek Makó Lajos igazgató első operaelőadása nagy sikerrel zajlott le és az egész házat kiárusította. Ebből látszik hogy Temesvár közönségének mennyire hiányzik az opera. A katonazenekar kiváló zenészei kitűnően megállták helyüket, ugyiszintén a kórusok is remekül prosperáltak Vincze karmester kezében. Sugár k. a. mint címszereplő és Dálnoki Viktor dr. a pesti népszínház tagja mint vendég tenorbaritonján remekül énekelte szerepét sok intelligenciával. Először lépett fel operában Mihályi, ki minden várakozáson felül megállta helyét. Felleptek még Gervay k. a., Pethehné, Pázmány, Virágháti és Szilágyi.»

«A monarchia első katonazenekara» a Temesváron állomásozó 29. gyalog ezred orkesztere második zenekari estjét november tizenkilencedikén tartja Heller Vencel vezetése mellett.

Előadásra kerül: Beethoven: Leonora nyitány, Grieg: Norvég táncok, Liszt: II. rapszódia, Händel: Largo és képek a Walkürből.

Schwach Imre, a lugosi Schwach karmester fia, Wieniawszky Faust fantáziáját hegedűli zenekarkísérettel.

A temesvári Szabad Lyceum november harmincadiki estjén, Putnoky Miklós, lugosi gimnáziumi igazgató «Román költészet a XIX. században» címen tart előadást. Schütz Irma és Stein Adél Vasii Alexandri költeményeiből mutatnak be szemelvényeket.

A temesvári Zeneakadémia tanári kara november huszonhetedikén bemutatkozó hangversenyt rendez a Redutban. A koncerten László Árpád (zongora) Müttermüller József (cselló) Siebert Hermin (ének) Ondricsek Manó (hegedű) Gassner Károly és Schreyer Harry (kétzongorás mű) Unger Mór, Pianezze József, Sperber Frigyes és Müttermüller József (vonósnygyes) szerepelnek.

«A Temesvári Zeneakadémia első nyilvános hangversenye kapcsán, mely ingyenes belépés mellett a Redutban lett megtartva egy csapásra az ország első zenei alakulatai közé küzdötte fel magát. Alig áll két hónapja a Konservatórium és munkája iránt máris oly nagy az érdeklődés, hogy zsufolásig töltötte meg a Redut termét az előkelő zeneértő közönség. Ennyi közönség még nem volt a Redutban az első Szlavianszky hangverseny óta. László Árpád Bach-Taussig Toccátáját és Fugáját játszotta. Müttermüller csellótanár Goltermann csellóversenyét játszotta, Siebert Hermin énektanárnő «Sába királynőjének áriáját» énekelte. Kristálytisza csengésű hangja gyönyörűen érvényesült a Goldmark kompozícióban. A végeszakadatlan tapsorkánra ráadásul elénekelte László Árpád finom dalát «Der Morgen» címen, melynek meglepően finom felépítése elragadtatta a közönséget. Grieg G-moll quartettjét Unger Mór első hegedű, Pianezze József második hegedű, Sperber Frigyes viola, Müttermüller csellón adták elő nagy művészettel. Ezután Emánuel Ondricsek a híres Ondricsek Ferenc hegedűművész öccsének száma (Paganini D-dur koncertje és Sauret «Cadenzája») ragadtatta el a közönséget. Zárószám gyanánt Schreyer Harry és Gassner Károly két zongorán előadták Saint-Saens kompozícióját «Varriációk egy beethoveni téma fölött. A Zenekonzervatórium tanári karának ez az első bemutatkozó hangversenye csak azt az óhajunkat váltotta ki, hogy minél előbb szeretnők őket újra a hangversenypódiumon látni.»

A magyar szintársulat második operaelőadása a Troubadur. Dálnoky Viktor dr. Sugár Flóra, Mihályi Ernővel a főszerepekben. A többi szerepeket Pajorné, Gervay, Szilágyi alakítják.

«A zenekar kifogástalan volt és Vince karmestert sokat ünnepelték.»

A Troubadur második, december hetedik előadásán Danczkay Sarolta, Székely Anna, Dálnoki Viktor dr. éneklők a főszerepeket.

A gyárvárosi Társaskör december hetedikén, a Gyárudvarban megtartott zenedélelőttjének műsora:

„Himnusz” énekli a tanítóképző énekkara. Ünnepi beszédet mond Baader Henrik. „Házának rendületlenül” alkalmi óda Abrányi Emiltől. Ünnepi beszédet mond Muth Gáspár. Vörösmarty Mihály „Szép Ilonka” melódráma szavalja Hahnel Ilonka a városi színház tagja zongorán kíséri Irsay Viktor. „Szózat” énekli a tanítóképző énekkara.

A Filharmónia december elsején rendezi XXIX. alapítóünnepélyvel egybekötött hangversenyét.

«A Filharmónikusok XXIX. alapító ünnepélyüket szombaton este tartották a Redutban előkelő közönség előtt. Megnyitószám gyanánt a 29. gyalog ezred zenekara Dvorak E-moll szimfóniáját adta elő Heller Venzel karmester vezényleésével. A Filharmónikusok közül, a zenekarban közreműködtek: Kajetán Lipót, Novacsek M., Sedelmayer Ferenc, Bernstein Aladár, Stummer Károly (első hegedű) Irsay János, Ruschill Ágost, Schönberger Sándor, (második hegedű) Rudolf József, Dvoracsek József, viola, Kaltenburger Max, Kraul Ede, Meissner Vilmos cselló. Ezután az ünneplő Filharmónia énekszáma következett Pápaffy Szevér az egyesület zászlajával állott a színpadon és a férfikar elénekelt a mottót, majd Wittől «Die Träne» c. alapítódalt és «Dalünnepen» című kórust Erkeltől. Kremser «Hymne an die Madonna» c. zongora, harmónium és férfikarra írott kompozíciójának szoprán szólóját Serédy Erzsébet énekelte nagy intelligenciával és tudással, a harmóniumkíséretet Müller-Birlyné látta el. Óriási sikert aratott Hirsch Ilona zongoraszámával. A tehetséges fiatal zongorista Hirsch Ignác temesvári ügyvéd leánya, ki a bécsi zenekonzervatóriumot kitüntetéssel végezte és kiváló művészetéről tett tanúságot Raff-Joachim: «Giga con variationi», Grieg «An den Frühling», Schumann «Traumes Wirren» interpretálásával. Rheinbergernek «Das Klärchen auf Eberstein» című szólóra, vegyeskarra és zenekarra írott kompozíciójával bizonyította, a Filharmónia énekkara

és különösen nőikar együttese milyen remek iskola felett rendelkezik. Szólókat: Serédy k. a. (Kärchen) Löwenherz (Ruppert) és Birlyné (Rockenweibhen) énekelték. Ez a produkció hozta csak meg igazán a Filharmóniának a dicsőséget. A hangverseny számait Novacsek karmester művészettel vezényelte.

Az erzsébetvárosi Társaskörnek a Hladik-féle helyiségben tartott zeneestjén Kuzmanek Anna, Schürger Jenő zongorakíséretével dalokat énekel, Chorle Emma zongorázik. Rónay hegedül, Lechenmayer zongorakíséretével. Várneky melódrámát szaval, Gyürky Gyuláné magyar dalokat énekel, Gyürky Gyula magánjelenetet ad elő.

Kubelik Jan december tizedikén, ebben az esztendőben már harmadszor jön Temesvárra.

Harmadik hegedüestjén, Beethoven: Kreutzer Szonátáját. Wieuxtemps: Versenyművét, Ernst: Elégiját. Paganini: Palpitóját és Wieniawszky darabokat játszik.

«Kubelik zsufolt ház mellett megtartott hangversenye után nagy csodálkozást váltott ki, hogy az operaelőadásra is minden jegy elkelt. Ez egyedül csak a közkedvelt Danszkay Sarolta szereplésének tudható be, ki városunkban telepedett le és utóbbi időben csak egy-két külföldi hangversenyt vállalt. Mészáros, a pesti opera igazgatója jelen volt a Troubadur előadásán és elragadtatással beszélt Danszkay Sarolta művészetéről, énekkulturájáról, remek színpadi megjelenéséről és mindenképpen lebilincselő hangjáról. Azon igyekezett, hogy Danszkay Saroltát a pesti opera színpad részére újra megnyerje. A Troubadur Leonorájában olyan sikere volt, hogy virágerdő és babérkoszorúhalmaz volt a színpad. Székely Anna a tündöklően fényes orgánumával szintén nagy sikert aratott. Mint Luna gróf Dalnok Viktor és Mihályi mint Manrico teljes fényében hozták szerepüket. Vincze karmestert sokat ünnepelték, ki kórust és zenekart bosszorkányos technikával vezette.»

«Kubelik Jant a fiatal világhírű hegedűművészt a román király kamaraművésszé nevezte ki és impresszáriója Dunkl Norbert megkapta a román Koronarend lovagkeresztjét. Kubelik az elmúlt héten a királyi várban négy, Bukarest városában egy hangversenyt adott világraszóló sikerrel.»

A Súdungarischer Sängerbund tisztújító közgyűlésén a régi tisztkart újból választja és elhatározza, hogy a nyár folyamán dalosversenyt rendez, a vidéki dalosegyesületek bevonásával.

Novacsek Ottókár, Novacsek Márton székesegyházi karnagy fia, a new-yorki opera hangversenymestere. New-Yorkban harminchárom éves korában meghalt.

A Filharmónia közgyűlését Weldin József dr. elnöklésével tartja meg. Az egyesületnek tizenhat nő hatvan férfiénekese, tizenkilenc kamarazenesze, százkét pártoló és négy disztagja van.

A Löwenherz és Novacsek vezetése alatt álló énekiskola növendékeinek száma harmincnégy.

A tisztkar következőképpen alakul: elnök: Weldin József dr., alelnök: Rudolf József, titkár Kovács Sándor dr., másodtitkár Ferch Mátyás, pénztárosok: Ruschill Jeromos és Schwarz Lajos, kottatárosok: Ruschill Ferenc és Gyürky Gyula, zászlótartó Pápfy Szevér, karmester Novacsek J. M., helyettes karmester Schürger Jenő.

A választmány tagjai: Albrecht Károly, Ferch Mátyás, Glass Kálmán, Geml József, Kovács Sándor dr., Kraemer Frigyes, Laky Mátyás, Löwenherz Ede, Pápfy Szevér, Novacsek M. J., Ruschill Jeromos, Ruschill Ferenc, Varga Lőrincz. Póttagok: Bachmann Péter, Gyürky Gyula, Schwarz Alajos és Volk Mihály.

A regensburgi lapok áprilisi számai hasábkotl irnak Réda-Remekházi Sarolta, bántási származású énekesnőről, ki a német színpadokon sorozatos diadalokat arat. Réda-Remekházi Sarolta énektanulmá-

nyait Bellovics Imrénél végezte és leánya Remekházi Károly kalaszteri főmérnöknek.

Jahn Vilmos, a bécsi udvari opera igazgatója hatvanöt éves korában meghalt. Az elhunyt operadirektor egy ideig Temesvárott is működött, mint Strampfer színigazgató társulatának karmestere. Jahn Vilmos akkor tizenhét esztendő volt.

A Gewerbeharmónia közgyűlésén, a következő tisztkart választják: Leth Ede diszelnök, Steger Gusztáv elnök, alelnök Girch János, titkár Takács Péter, pénztáros Backin Valentin, levéltáros Stiova Ferenc, Schieber Sebestyén, ellenőrök: Tábornszki János, Wolf Pál, zászlótartó Czehors József.

Wushing Konrád, a neves kardalkomponista, hatvanhét éves korában Lugoson meghalt. Temetésén Magyarország csaknem valamennyi dalárdája képviselteti magát. A temesvári kórusgyűttek küldöttségileg vesznek részt a temetésen.

Fényes ünnepség keretében üli meg Löwenherz Ede főkantort, negyedszázados kántori jubileumát. Az ünnep előestjén a Filharmónia lámpiósos szerenádöt ad a jubiléum tiszteletére. Másnap a zsinagógában megtartott istentisztelet alatt Löwy Mór dr. főrabbi méltatja Löwenherz érdemeit. Az istentisztelet folyamán a Filharmónia kardalegyüttese, Kárrász Rezsőnek erre az alkalomra írott férfikórusát énekli.

Az első kötet tartalma:

	oldal
Arany szobor (1420-1560)	7
Orgonabúgás (1700-1750)	8
Varázsfuvola (1751-1799)	9
Első csőd és harangzúgás (1809)	12
IV. Béla futása (1828)	14
Poéták a karzaton (1831)	15
Temesvár díszje (1832)	16
D-dúr mise (1834)	18
„Charles” (1839)	19
Végre oboa (1840)	20
13 fok hideg—31 fok meleg (1841)	24
Papp Gábor zongorája (1842)	28
Az első folklórlista (1843-44)	30
Musikverein (1845)	32
Liszt Ferenc és Hollóssy Kornélia (1846)	34
Keringőkirály (1847)	42
A múza elnémul (1848-49)	45
Erkel Ferenc levele (1851)	47
Osztrák császár — magyar színházban (1852)	51
A megbukott Rigoletto (1853)	55
Inkább Toldy János (1854)	58
Verdi második bukása (1855)	60
Nem kell már Mozart (1856)	62
A vén-bakancsos sikere (1857)	64
Gázvilágítás — bársonyülés (1858)	66
A tízenégyestendős Auer Lípót (1859)	70
Az Aréna konkurrencái (1860)	72
1861	74
Eladó a művész zongorája (1862)	75
Offenbach kultusz (1863)	79
Füttty a színházban (1864)	85
A francia császár dobosa (1865)	92
Tannhäuser (1866)	95
Patti — Paganinót énekel (1867)	101
Vater Mozart mag im Himmel vergeben (1868)	109
Kínai és arab művészek a színházban (1869)	116
Magyar fuvolás — román pásztor (1870)	120

	oldal
Mit mond Bakody? (1871)	126
Az Aréna és a mezőgazdák (1872)	133
Kétféjű néger csalogány (1873)	143
Mártha a „zöldellő oázis” (1874)	149
Kigyúl a fény (1875)	160
A svéd csalogányok	171
A varjasi kántorlaktól — Karenin Annáig (1876)	175
Sarasate-Wienlawsky-Verdi requiem (1877)	184
Harc a brácsás körül (1878)	194
Joachim-Brahms (1879)	197
A végzetes Nőuralom (1880)	207
A Zichy-hangverseny rekord bevétele (1881)	213
„Sá tráfasca” — magyar dalosversenyen (1882)	227
Csárdás és Ardeleana (1883)	242
A Temesvári Zeitung és a volt csendőrkarmester (1884)	245
Jókai Mór a város vendége (1885)	252
Inkább Sídoli církusz mint Odry Lehel (1886)	275
A német hegedűkirály hangversenye (1887)	282
Krecsányi Ignác (1888)	290
Blaha Lujza a kisbecskereki svábok között — Hubay Jenő a varjasi nagykorosmában (1889)	299
„Igazhízi, egy kedves jó atya” — száz éves jubileuma (1890)	308
Zászlószentelés (1891)	311
Donáth Johanna a tizenhatéves temesvári hangfőnök (1892)	318
Orosz énekesek és balalajkások a hangversenydobogón (1893)	323
Fliegender Holländer, Cigány-Paganini, Kürty Klára (1894)	332
Temesvári muzsikus theológus és Mascagni (1895)	344
A Cremonai hegedűs bukása (1896)	358
Hoos Iluska tragédiája (1897)	370
Walter Brunó a temesvár színház karmestere (1898)	386
Fekete kereszt a város határában (1899)	399
Carmen Sylva-Enescu-Kubelik trió — A hatsz-tendős román zongoracsoda (1900)	411

Függelék

a Liszt Ferenc-Hollósy Kornélia fejezethez (36-42) oldal.

LISZT FERENC

Temesvárról keltezett levele

Liszt Ferenc 1846 november 2-án megtartott első és november 4-én megtartott második hangversenye után november 17-én tartotta harmadik és utolsó koncertjét Temesvárott. Második temesvári hangversenye után Lugosra, Aradra, majd Székesfehérvárra ment hangversenyezni közben pedig vendége volt Karácsonyi Guidó grófnak és néhány napot annak bánlakai birtokán töltött. November 10-én ismét Temesváron járhatott a zenefejedelem, mert november 10-én Temesvárról keltezett levelet írt egyik bizalmas és meghítt barátjának a Szekszárdon lakó Augusz Antal bárónak és ebben a levelében elismeréssel és lelkesedéssel számol be temesvári fogadtatásáról, a lugosi, aradi és bánlakai napokról. Az értékes - francia nyelven írott - Liszt levélhez Csillag Béla Márton váti nagybirtokos, a neves műgyűjtő szíves előzékenysége révén jutottam. A levélben Liszt Ferenc magyarságának is újabb bizonyosságát szolgáltatja. Az 1846 november 10-én Temesvárról keltezett Liszt levél magyar fordítása:

Temesvár, 1846, nov. 10.

Kedves Augusz!

Amióta elváltunk egymástól, azóta gyakran érzem, hogy Ön hiányzik nekem, még pedig minden tekintetben. Mindenekelőtt szeretnék szemrehányást tenni magamnak, hogy nem maradtam több ideig pompás szekszárdi lakásán, ahol (Ön) olyan kényelmes és előkelő szállást adott nekem. Nélkülözöm továbbá Temesvárott, Aradon és Lugoson is, amelyek, ha lehetséges volna, tultennének Szekszárdon és Székesfehérváron is az irántam tanúsított jószág és hazafias rokonszenv tekintetében. Lonovich püspök valóban rendkívüli jószággal és kegyességgel viseltetik irántam, de Ambrózyék sem maradnak alul Mailáthal szemben. Karátsonyi Guidó, (akivel ugyhiszem Pesten találkoztam) feje-

delmi pompájú fogadtatásban részesített Bánlakon, sőt még ezenkívül rendelkezésemre bocsájtotta egyik állomástól a másikig ménésének legpompásabb lovait, nem számítva ide azt a kivilágítást és tűzijátékot, amellyel Bánlakon, Temesváron és Aradon egyenesen bámulatba ejtettek. Egyszóval olyan fantasztikusan diadalmas utazás ez, amelyről valaha művész álmodhatott, hozzá meg úgy történt, hogy nem sejtettem meg előre semmit sem, valahogy úgy jártam, mint a „Bourgeois Gentilhomme”, aki prózát használt, anélkül, hogy sejtetne lett volna róla.

Valamennyi élő művész közül, (irtam nemrégén egyik bécsi barátomnak) egyedül én vagyok az, aki büszkén hivatkozhatik büszke hazára... Amíg a többiek a szűkmarku köznőség sekély vizein vesződnek, addig én egy nemzetnek nyílt tengerén gáttalanul előre evezek. Sarkcsillagom folyton azt mutatja, hogy Magyarország valamikor büszkén fog reám hivatkozni.

A Temesváron rendezett második hangversenym után a (mintegy) husz főnyi előkelőségtől kapott arany borostyánkószorom nagyszerűen sikerült és igazán méltó fényfel foglalt helyet azon öt-hat tárgy között, amelyek pályafutásom főbb pontjait jelzik.

Jelen soraimhoz csatolom Sárossy néhány mély és finomult érzésről tanuskoadó versét. De ha már versekről van szó, kérem legyen szíves keressen alkalmat arra, hogy hálás köszönetemet fejezze ki Madame Salamonnak, (bocsásson meg, ha elferditem nevét, de Ön tudja, hogy kinek szól a hálám) aki volt olyan kedves néhány bájos verset küldeni Szekszárdra, sajnos ezeket csak indulásom pillanatában kaptam kézhez. Kérem közölje vele, hogy végtelenül hálás vagyok a költeményekért és azt, hogy nagy örömmre szolgálna, ha neki személyesen tudnám hálás tiszteletemet kifejezni... Haslinger el fogja Önnek küldeni a Magyar rapszódiaikat, a Madame Augusznaik ígért dedikáció pedig nem fog sokáig késlekedni. Addig is biztosítsa őt hódolatos tiszteletemről... Most jut eszembe, nem tudna nekem valami jó ötletet adni, amivel egy kis örömet szerezhetnék Tóth urnak? Nemrég írt születésnapomra egy kedves levelet, igazán nem szeretnék sokáig adós maradni a válaszal.

Három nap múlva indulok Szebenbe és Brassóba Karátsonyi Guidóval, Salopekkel és talán Honderü-vel, aki (ez maradjon köztünk) mindig Petrowicsnek firkantja alá magát, noha gyakran Kubinczky névre is másolja magát. Mivel az erdélyi országgyűlést elhalasztották, arrafelé vezető utamban nem dugom be orromat Kolozsvárra, valószínűleg azonban visszatérésemkor, még a tél végén. Ha van ideje írjon poste-restante néhány sort Brassóba vagy Bukarestbe s emlékezzék meg pesti előkészítő gyűlésüknek általános eredményéről. Ha van alkalmam Teleki Lacival és Eötvös Peppivel találkozni, idézzen fel szeretettel emlíkeztetükbe. Mozgassa meg Ürményit, talán lehetséges lesz neki, hogy kamarazeneszeim érdekében megrántsa

V.

Apponyit a frakkjándál. Ebben a dologban számítok jóakarátára, különben engedem, hogy az egész ügy a maga természetes útjain haladjon, anélkül, hogy többé törődnek vele . . . akárcsak Maykăfernek összehasonlító anatómiájával vagy a házasságommal.

Isten Önnel kedves, jeles Barátom; őrizze meg számomra ragaszkodását, aminthogy teljes mértékben számíthat az enyémre is.

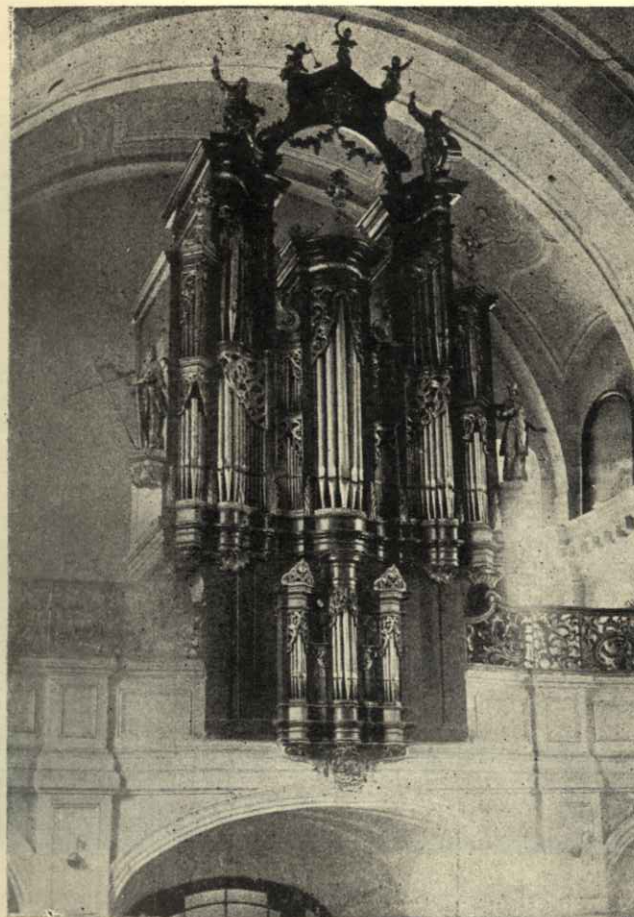
Liszt Ferencz.

Forrásművek :

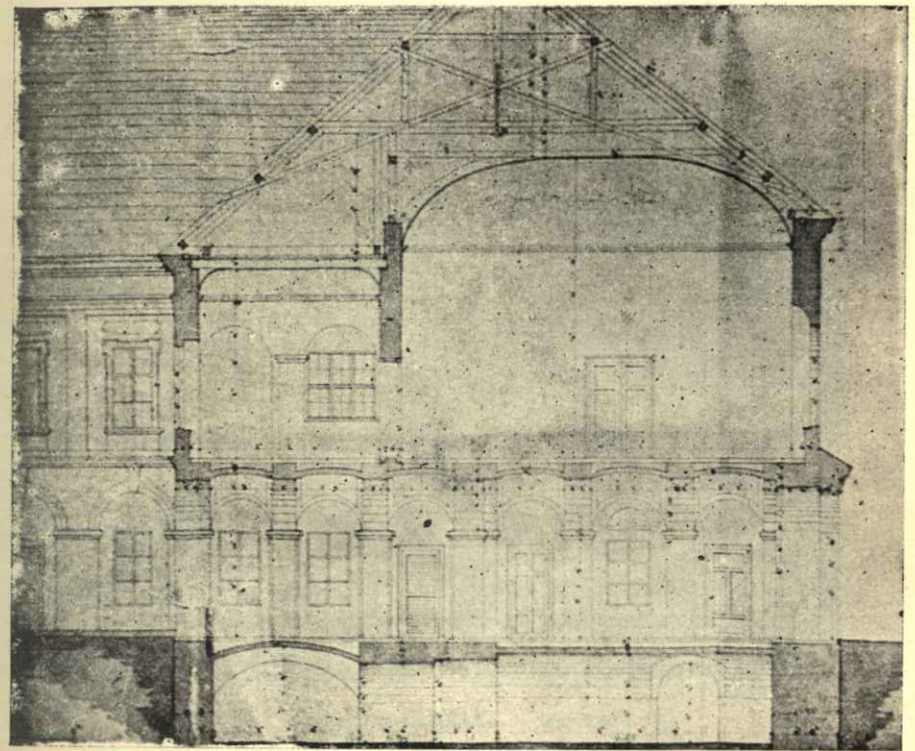
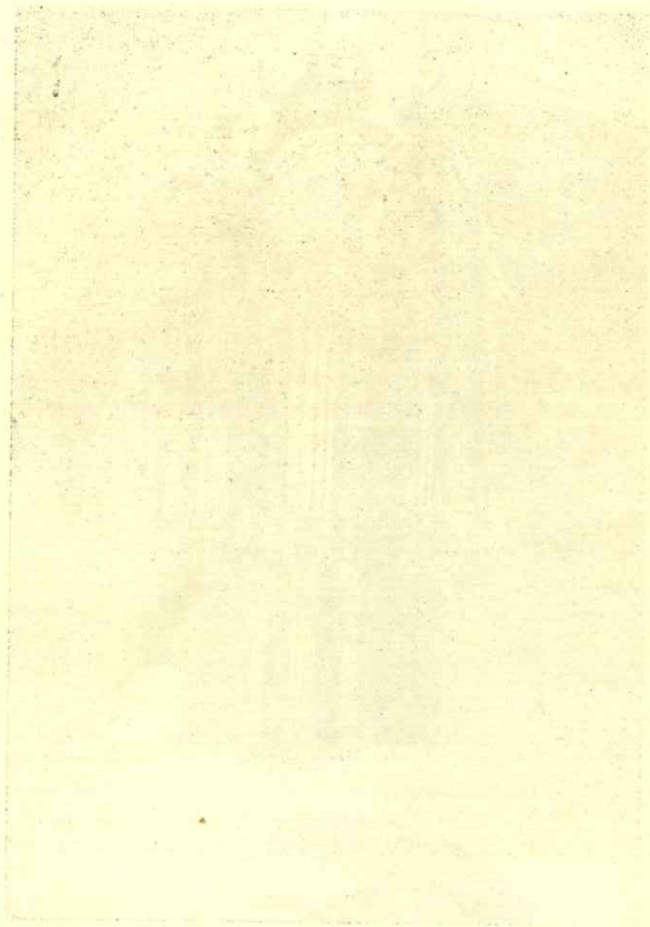
Harasztí Emil : Wagner Richárd és Magyarország.
Kovács Sándor dr. : A temesvári papnevelde története.
Schöpflin Aladár : Színművészeti Lexikon
Eötvös Károly : Szilágyi és Káldy
Kovács Sándor dr. : Emléklap
Berkeszi István dr. : Temesvári Színészet a XVIII. században
Berkeszi István dr. : Az első magyar színlelőadások
Preyer I. : Monographie der Königl. Freistadt Temesvar
Szentkláray Jenő dr. : Száz év Délmagyarország újabb történetéből.
Telbisz Károly dr. : Temesvár története
Barát Armin : A temesvári magyar színészet állandósításának rövid krónikája
Schiff Béla : Belagerung Temesvars.
Borovszky : Temesvár város története
Juhász Kálmán—Schicht Ádám : Das Bistum Timișoara—
Temesvar Vergangenheit u. Gegenwart
Berkeszi István : Temesvári művészek
Fekete Mihály : A temesvári színészet története
Baróti : Adattár
Bayer József : Nemzeti Játékszin története
Városi levéltár
Temesvarer Wochenblatt
Banater Zeitschrift
Városi polgárok törzskönyve
Euphrosine
Banater Telegraph
Temesvarer Zeitung
Délmagyarországi Lapok
Temesi Lapok
Délmagyarországi Közlöny
Delejtű
Ungarischer Lloyd 1872. XII. 15.

A Bánsági Rapszódia

képcsarnoka

*Bánság első orgonája
mely Paul Hanke bécsi orgonagyáros műhelyében 1757-ben készült a temesvári római katolikus püspöki székesegyház számára.*

A szerb Városháza épületében
elhelyezett első állandó német színház épülettervezete 1795-ből.

Wir, angedigter Bewilligung,
 Das hiesige Consulat, den 17ten April 1799,
 von der hier anwesenden Kaiserlichen Consular-Residenten
 Zum Vortheil des Joseph Seidenmair

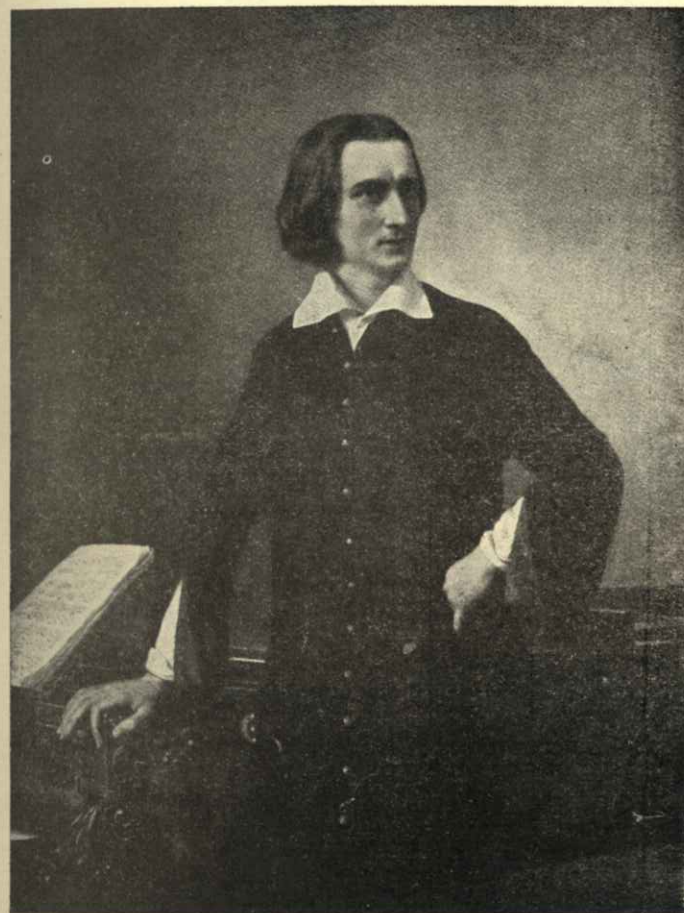
Eine neue besonders unterhaltene, künstliche Oper in drei Aufzügen,
LA FIERA DI VENEZIA,
 Der Jahrmart von Venedig.

Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.
Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.
Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.
Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.	Die Oper ist aus dem Italienischen Original entnommen, welches in dem Jahr 1798 in Venedig erschienen ist.

Sárga selyemre nyomtatott diszszinlap
 a „Jahrmart von Venedig“ c. opera 1799. április tizennyolca-
 diki bemutatója alkalmából.

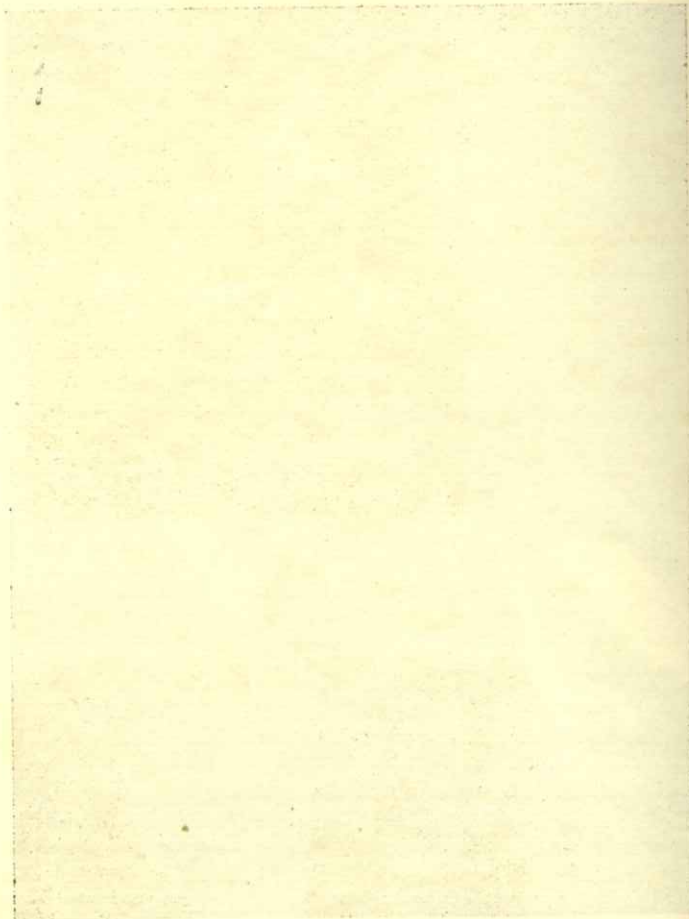

Hollósy Kornélia
a bánsági születésű világhírű énekesnő, ki 1846. június negyedikén, a „Linda” c. operában vendégszerepelt először a temesvári Nyári Szinkörben.

Liszt Ferenc

1846. november másodikán, csütörtök este tartotta első temesvári hangversenyét a Vármegyeháza nagytermében.

*Gárdonyi-Patikárus Ferkó
neves cigányprimás vezetése alatt 1856-ban hangversenyezték
az egyesített pesti cigányzenekarok a temesvári Redutban.*

*László Arpád
a temesvári születésű zongora-
művész és zeneszerző.*

*Novacek Márton
a temesvári római katolikus
püspöki székesegyház volt kar-
nagya, neves zeneszerző*

Nagy Jakab fuvolaművész

Königlich freistädtisches Theater in Temesvár.

Heute Freitag den 22. December 1865.

Concert

des
Herrn Jacob Nagy,
Zauberhirten-Schalmel-Virtuos.

PROGRAMM:

Overture.

Erste Abtheilung:

1. Concert-Cavatine von Leonhard, vorgelesen auf der Hirten-Schalmel von amerikanischem Grenadillholz mit Clavierbegleitung vom Concertführer.
2. Duett aus der Oper „Wilhelm Tell“ von Rossini, vorgelesen von Fri. Schürstberg und Hrn. Raffl.
3. Phantasie über das ungarische Volkslied „Hepuly fcsokén“, vorgelesen vom Concertführer.
4. Der Hühner, Lied von Meyerbeer, gesungen von Herrn Richter.
5. Variationen über den „Carnaval von Venedig“, vorgelesen auf der vom Concertgeber selbst gefertigten Hirten-Schalmel von Hohlunderholz.

Zweite Abtheilung:

1. Pest, Prag, Lemberg, grosses Polpourri, wobei 2 Töne gleichzeitig gelassen werden, und zwar die Prim und die Sext. Componist und vorgelesen vom Concertführer mit Orchesterbegleitung.
2. Die beste Kur, Lied von Gumbert, gesungen von Herrn Kuboff.
3. Ungarisches Lied, gesungen von Fri. Schürstberg.
5. Der romanische Hirt aus dem Hatzger Thal, vorgelesen auf der romanischen Hirtenschalmel (Flöten) vom Concertführer im National-Costum.

Die Loge kostet Rang 3 2. 15 kr. — Eine Parterre-Loge 3 2. 15 kr. — Eine Loge zwischen Rang 2 2. 20 kr. — Ein Parterre-Sperr-
sitze 10 kr. — Parterre-Entrée 42 kr. — Gallerie-Sperrsitze 26 kr. — Gallerie 25 kr. — Gallerie 20 kr.

Der Billetverkauf befindet sich in der Theaterkassette, und ist derselbe von früh 9 — 12 und Nachmittags von 2 — 5 geöffnet.

Die 2. & 4. Abtheilung von Logen & Sperrsitzen werden nicht abgesetzt, aber Willkommene wegen Beibehaltung derselben bis 10 Uhr in der Theaterkassette gegen ein geringes Nach-Lohn-Zeit und ohne weiteres Anrecht.

Abst. Nachdem ich meine Zauberhirten-Schalmel-Schule in diesem Jahre zum allgemeinen Gebrauch der musikalischen Publica heraus-
gegeben habe, so ist es p. 1. Pöbeln bei dem Kaufmann der Buchhandlung darauf aufmerksam. Gleichzeitig gebe ich an, dass
das vorerwähnte Instrument aus amerikanischem Grenadill-Holz einget. ist, bei mir zu beschaffen und mit zwei Hirtenschalmeln an 4 2.
und 3. oder an 2 2. 2. W. Gleichzeitig erlaube ich mir, zur zahlreichsten Befolgung an dem Concerte zu bitten.
Hochachtungsvoll
Nagy Jakab, Zauberhirten-Schalmel-Virtuos.

Anfang 7 Uhr. — Ende halb 10 Uhr.

Erst von dem König in Temesvár

Reinmann Ede német színigazgató meghívására 1865 december
tizenegyedikén tartja első hangversenyét a színházban.
A hangverseny műsora.

A második Tannhäuser-est plakátja.

unter der Direction des Eduard Reimann.

Montag den 22. Januar 1866:
Mit verstärktem Orchester:
Zum Benefiz des Herrn Kapellmeister J. N. Fuchs.

TANNHÄUSER

Der Sängerkrieg auf Wartburg.

Größe romantische Oper in 3 Abtheilungen von Richard Wagner.

Erste Abtheilung: Im Venusberge.		Zweite Abtheilung: Der Sängerkrieg.		Dritte Abtheilung: Tannhäuser's Pilgerfahrt.	
Herrmann, Landgraf von Thüringen	Herr Ziehl.	Elisabeth, Nichte des Landgrafen	F4 Bysanz.		
Tannhäuser	Herr Rosl.	Venus	F4 Schwefelberg.		
Wallram von Eckebach.	Herr Mikerevsky.	Ein junger Hrt	F40 Hans.		
Walther von der Vogelweide.	Herr Hald.	Erster Schwanke	F4 Stenker.		
Heinrich	Herr Radolt.	Zweiter	F4 Labler.		
Heinrich des Scheren.	Herr T. Müller.	Dritter	F4 Meier.		
Reinold von Zwettl.	Herr Fernan.	Zweiter	F4 Landek.		

Thüring: Herr Grafen, Herr Edelfrauen, Herr und Fräulein Pflanz, Bauknechte.
Mit der Handlung: „Die Venus Wartburg in Thüringen“. Zeit: Anfang des 13. Jahrhunderts.

Die neuen Costüme sind nach Dresdener und Wiener Costümbildern vom Ober-Garderobier des hiesigen Theaters Herrn Simon Ritter angefertigt.

Die neuen Decorationen: Die Venus-Grotte, die Wartburg, der Festsaal sind nach Pariser Skizzen getreu vom hiesigen Decorationsmaler Herrn Bus gemalt.

Es dieser Vorstellung besetzt sich ergebenst einzuladen
Hochachtungsvoll
E. R. Reimann

Veranstaltung der Oper „Tannhäuser“ von Richard Wagner.

Kilenc nappal az 1866 január tizenharmadiki premier után,
van a Tannhäuser második előadása.

A könyvben levő illusztrációk „Fenyő” cinkografiai üzemében készültek.

Két magyar dalmű uidonság

Große Original-Oper.

MAGYAR SZINÉSZET.

Béret

Temesvárott.

szőn

Abonnement

suspendi

Szombaton Aprilis 27-én 1867.

Follinus János, igazgatása alatti dalszintársulat által.

HUNYADY LÁSZLÓ.

Ladislaus Hunyadi.

1-ik felv: **Czillei halála.** — 2-ik felv: **Királyi eskü.** — 3-ik felv: **Ármány Betén.**
4-ik felv: **Vérpad 1457-ben.**

Személyek:

1-ik felv. magyar nyelv	2-ik felv.	3-ik felv.	4-ik felv.
...	...	...	...

A 3-ik felvonásban „Kettős” magyar táncz lejűk: FOLLINUS HERNY és FOLLINUS IRÉL.
 Az 1-ik felvonásban előfordulo s a szerző által Steger F. számára írt Romancot énekli: DALLAPY
 A 2-ik felvonásban magyariat, melyet a szerző L. Hollósy-Kornelia számára írt, énekli: MARCZELLNÉ
 Tisztelettel kéremek s. t. ez. helyi uraságok bűz helyek iránt déli 12 óraig rendelkezni meghoztatnak.
 Die in 1. Lager- und Opern-Abonnement werden künftighin durch die Wollenscheinung wegen Belästigung der Lager und Stube bis spätestens 12 Uhr
 Vorentscheid in der Theatercafé beschließen, da nach dieser Zeit über die noch verbleiben Lager und Stube anderweitig verfügt wird.

Follinusz János operatársulata mutatja be a temesvári szinpadon Erkel Ferenc két dalművét: „Hunyadi László-t és a „Bánk-dán-t.

Pablo de Sarasate Madrid
Antal Doór Wien

Pablo de Sarasate és Doór Antal
együttes hangversenye 1877 március huszonnegyedikén.

A Színház-Vigarda-Szálloda

ACTIEN-INTERIMS-SCHEIN
N. 257.

HERR *Fabian Szypel*

hat aul p... Theater, Redoute- und Hotel-Actien-Gesellschaft in Temesvár
per 200 fl. unter der Aufsicht des k. k. Statist. Bureau's

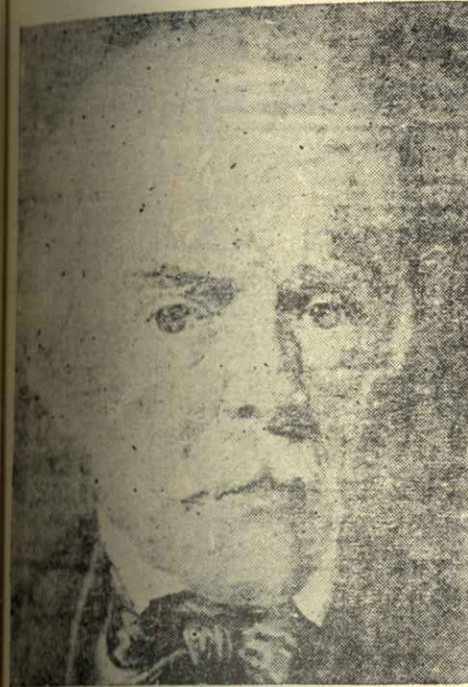
FÜR DIE THEATER, REDOUTE- UND HOTEL-ACTIEN-GESellschaft IN TEMESVÁR.

Temesvár, am 5. Juni 1871

W. K. K. K. K. *K. K. K. K.* *K. K. K. K.*

részvénytársaság részvénye.

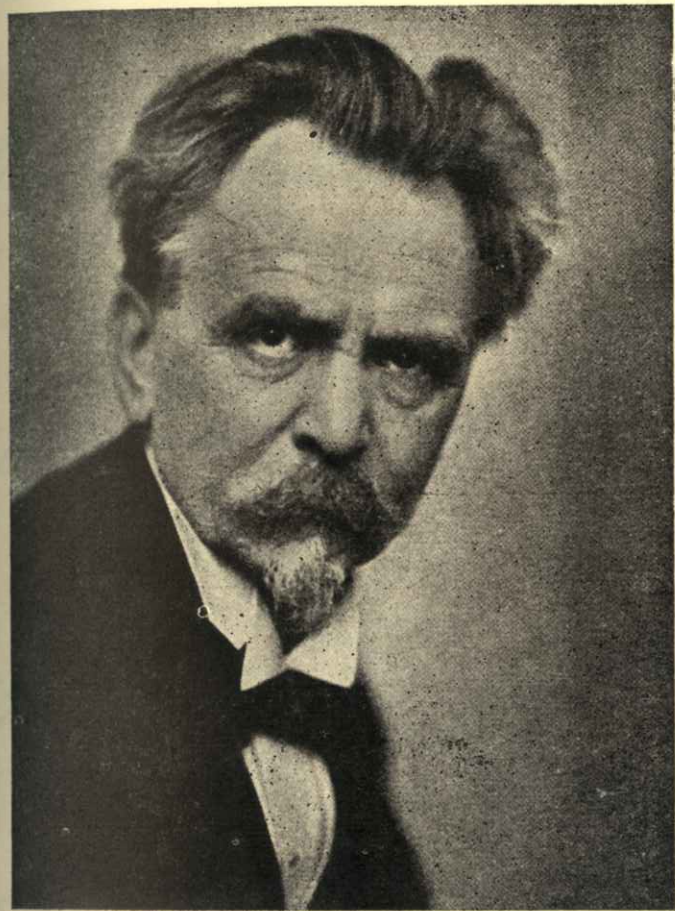
Hubay család

Huber Mihály varjasi kántortanító
Autógrammok Huberék első temesvári hangversenye alkalmából.

Huber Károly, Hubay Jenő atyja

1876.	Aug.	27	Karl Huber	Budapest.
			Eugen Huber	Berlin.
			ifj. Huber Ródy	Budapest.
1876	Aug.	27	Huber család	Lugos.

Hubay Jenő.

Seéd női vokálnégyes
tagjainak autógrammjai
1876. április negyediki első temesvári hangverseny alkalmából.

Hilda Willeberg

Aug Åberg

Maria Petersson

Wilhelmina Söderlund

Városi színház.

Előleges színházi értesítés

az 1885-86-ki első téli magyar színidényre Temesváron.

Van szerencsém a n. e. közönséget értesíteni hogy dráma, vígjáték, népszínmű és egyéb operettek, vígjopcsa színtársulatommal az előadásokat 1885. évi október hó 3-án megkezdem.

MOLNAR GYÖRGY

Színtársulatom névsora:

Karénkeszök és karénkesz férfiak és segéd szereplők:

Zenekar-személyzet:

Összes személyzet-szám 128. 23

Naponként való rondes helyarok:

az 1885-1886-ki első magyar színidényről.
(Előleges színházi értesítés)

Illusztrációk „Fenyő” cinkografial üzemében készültek.

Gerőfi Andor
az első állandó magyar színtársulat igazgatója.

Nagy László
városi tanácsos, a magyar színügy lelkes pártfogója és irányítója a színügyi bizottság elnöke.

Oswald János
a temesvári néptanítóból lett zeneakadémiai tanár.

Született 1858. augusztus tizedikén Teremián. Kántortanítóskodott, majd a

Temesvár-józsefcéárosiközségi elemi fiúiskola tanítója lett. 1903-ban, negyvenöt éves korában a budapesti Zeneakadémián a zeneelmélet katedráját foglalja el.

Oswald János

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Az első téli magyar színdarab megnyitó disztribúciójának.

Paratlan Temesvár, szombaton, 1885. október 3-án Hétfői szünet

Gerőli Andor igazgatása alatt adatik:

I. SZAKASZ:

a) PROLOG.

Ira Jókai Mór, előadja: Gerőli Andor.

b) LISZT FERENCZ KIRÁLY-DALA.

enekli a színtársulat összes személyzetével a magyar Thalla üdvözlése Temesvár közönségéhez.

Nagy allegorizál Molnártól.

Gerőli Andor	László	A. hr. gerőli	Benedek
László	Gerőli Andor	Gerőli Andor	Gerőli Andor
Gerőli Andor	Gerőli Andor	Gerőli Andor	Gerőli Andor

Ünnepi nyitány, az alkalmatossá szerző: Baross József, karmester.

Leánykérő.

Népszerű 1. fel. darabok Molnártól, 1880. évi.

Székely István, gazdag paraszt	Kovács	Panna	Baross József
Kovács	Baross József	Baross József	Baross József
Baross József, jóságos gazd	Baross József	Baross József	Baross József
Yllés István, lelkész	Kovács	Baross József	Baross József
István Pál, gazdag paraszt	Molnár István	Kovács	Baross József

II. szakasz: DONNA JUANNITA.

Nagy operetta két felvonás Molnártól, 1880. évi.

Panna	Baross József	Baross József	Baross József
Baross József	Baross József	Baross József	Baross József
Baross József	Baross József	Baross József	Baross József
Baross József	Baross József	Baross József	Baross József

A díszelőadás megkezdését 7 óráig az előadások a színtársulat által.

Az első magyar téli színdarab megnyitó disztribúciójának plakátja.

Autogrammok

1893. április 8. Fr. Ondricek Wien
Ondricek neves hegedűművész

Richard Sachla Wien
Wilhelm Kienzl Graz

Sachla Richard és Kienzl Wilhelm dr.

Jókai Mór

1885 október másodikán délután négy órakor érkezett Temesvárra résztvegyen a magyar színház másnapi megnyíló díszelőadásán.

Világhírű hegedűművészek autogrammja temesvári hangversenyük
kapcsán

1841. Jänner 17 L. Auer

A. Petersburg

Auer Lipót

Reményi Ede és Miskolc
Bodó Alajos Budapest

Reményi Ede és zongorakísérője Bodó Alajos

Henri Wieniawski

Bruxelles

Wieniawski Henrik

August Wilhelmj Wiesbaden

Wilhelmj August

Káry Klára

Jászai Mari

Follinus Aurel
a kitűnő jellemszínész és színpadi író, a
Krecsányi társulat tagja.

Hilgermann Laura
neves operaénekesnő, a Zsidó Nőegylet
meghívására hangversenyzett Temesvá-
roll 1897-ben.

Bonnáz Sándor

Bonnáz Sándor
megyés püspök ur ó Excellenciájának 25 éves jubileuma tiszteletére
diszeloadás.

FERENC JÓZSEF **városi színház.**
PÁROS SZÁMÚ DÉRLET SZÁMÁT Közvetlenül a színházhoz

Temesvár, 1880. szeptember-hó 1-én:

BÁNK BÁN.

Temesvár, 1880. szeptember-hó 1-én.

Személyzet:

H. k. Erőse, magyar király	Miska Zsuzsa	Iskolasz, német király	Hilbert Dóra
Gertruda, királyne	János Zoltán	Egy szobor	Lepényi Gertrud
1880, Gertruda, királyne	Jánoska, szobor	Iskolasz, német király	Földesvári Ottó
Bánk bán, Magyarország király	Gyula, szobor	Tóth, pap	Serey Erzsébet
Melinda, királyne	Ilona, szobor		Hortvári László
Soma, királyne	Vilmos, szobor		Károlyi István
Miklós bán, J. Melinda	Károlyi Géza		Farkas János
Soma bán, J. Miklós	Károlyi Géza		Serey Erzsébet
Egy szobor	János, szobor		Soma János
Peter, királyne	Soma, szobor		Károlyi István
Miska, a királyne szobor	Miska, szobor		Miska Erzsébet
Soma, szobor, királyne	Soma, szobor		Miska Erzsébet

Helyárak mint rendezen.

Estvél pöntárnyítás 6 óraker. — Kezdeté 7 óraker.

megyéspüspök negyedszázados püspöki jubileuma alkalmából, a magyar színtársulat diszeloadásban mutatja be „Bánk-bán”-t, Kalona József történelmi drámáját.

Zichy Géza gróf
1881 márciusában mint zongoraművész és
1897 márciusában mint dirigens jelent meg
a temesvári hangversenydobogón.

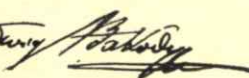
Irsay János
a kitűnő temesvári muzsi-
kus és zene tanár,

Kajetán Lipót
a jeles temesvári zenepe-
dagógus.

Popper Dávid autogrammja
1873 március tizenkilencediki temesvári hangver-
senye alkalmából.

1898 Jan. 16 Gróf Kinskyné-Pálmay Ilka London
Gróf Kinskyné-Pálmay Ilka

1875. April 18. Ludwig Parth.

Bakody Lajos

©Konser-Direktion
IGNAZ KUGEL, WIEN
 VII., Landstraßengasse 25.

GROSSES CONCERT
 der russischen
National-Vocal-Capelle Nadina Slaviansky
 40 Personen in altrussischen Costümen des XVI und XVII Jahrhunderts
 unter Mitwirkung des
Grossrussischen Balalaka-Orchesters
 unter persönlicher Leitung von Nadina Slaviansky.

PROGRAMM.

I. Abtheilung

1. Russischer Mähdemarsch
2. Polseri aus alterthümlichen Volksliedern, arrangirt von Nad Slaviansky
3. „Der Schmelz“, Nationallied, arrangirt von Nad Slaviansky
4. „Ich verberge meinen König“, Volkslied

II. Abtheilung

- a) „Der Mond scheint hell“, Nationallied (des russischen Dichters), arrangirt von Andraff
- b) „Schonstündchen“, arrangirt von Nad Slaviansky
- c) „Marinje“, bekannte Tanzlied.

III. Abtheilung

1. Legende
2. „Der Nebel senkt sich“, by „Joseph von Becher“ (Menschenleben)
3. „Der rothe Barabar“, bekannte Lied, arrangirt von Wladimir
4. „El Dschinn“, russisches Lied der „Balken“-Dichterin auf der Wolga

Nadina Slaviansky *H. Petersburg*

Slaviansky Nadina
 temesvári hangversenyének műsora és autogrammjá.

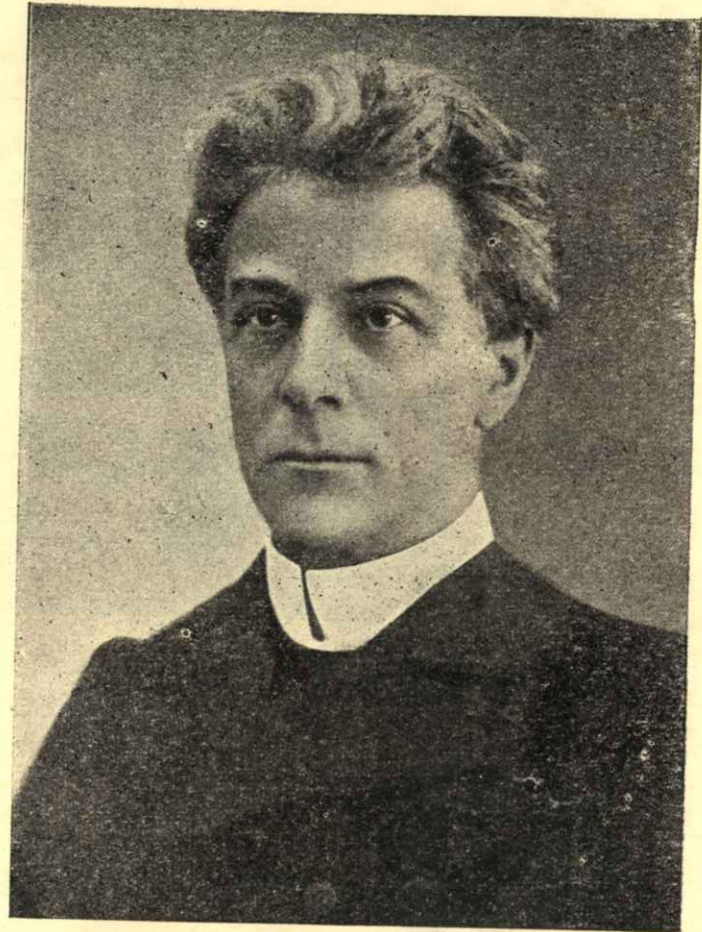
Raoul Koczalski
 1892-ben, hét éves korában először, 1900-ban
 másodszer jelenik meg a temesvári hang-
 versenydobogón.

Dankó Pista
 A „cigány-Paganini és nótakirály“, 1894 őszén
 négy esztén át játszott a Koronaherceg téli-
 kertjében első ízben.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Kreccányi Ignác

a nagyevű temesvári magyar színházgazdát.

Germain Adelaine
 a hat esztendő román zongoracsoda 1900 szeptember tizenharmadikán tar-
 totta atyjával, Kneisel Frigyes hegedűművészsel hangversenyét.

PROGRAMME.

I.

1. Turini. Les trilles du diable (sonate) par Mr. le prof. Kneisel.
2. a) Kneisel. Sérénade par Mlle Adelaine de Germain
b) Fantaisie. Prof. Kneisel
3. a) Fréd. Chopin. Valse de concert Exécuteur
b) Mazurka (op. 24.)
par Adelaine de Germain.
4. Bazzini. Rondo des luttes (scherzo fantastique)
par Mr. le prof. Kneisel.
5. a) Fr. Liszt. Rapsodie hongroise par Adelaine de Germain.
b) A. de Germain. Boléro espagnol Adelaine de G.

II.

6. a) Kneisel. Polonaise mazurka par Mlle Adelaine de Germain.
b) Kneisel. Sérénade par Mr. le prof. Kneisel.
7. a) Fréd. Chopin. Marche funèbre Exécuteur par Adelaine de Germain.
b) A. de Germain. Airs nationaux par Mlle Adelaine de Germain.
8. Fréd. Chopin. Polonaise Adelaine de Germain.

André nyoma készíttetések

A hangverseny műsora.

Städtischer grosser Redoutensaal.

Sperrnitz II. Germain

zum Concert Adelaine de Germain

Donnerstag, den 13. September 1900.

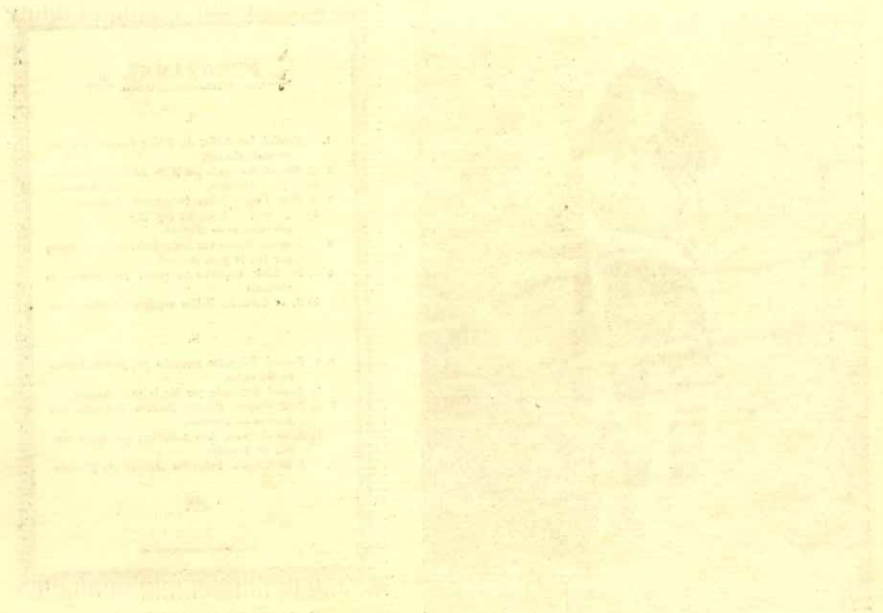
№ Links. **Preis 2 Kronen.**

Anfang 8 Uhr Abends.

Uhrmann. Tmesvár.

Belépőjegy.

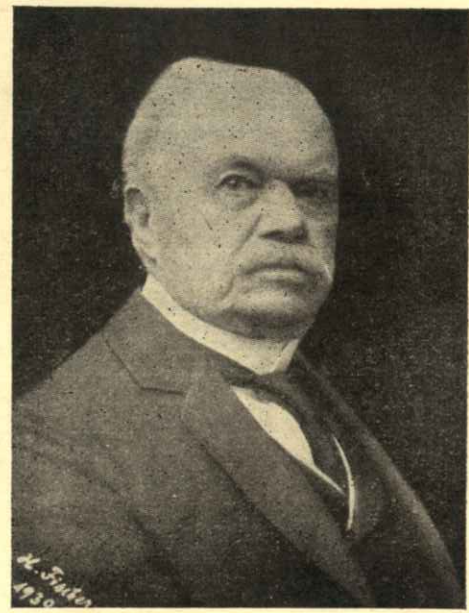
Faint, illegible text at the top of the left page, possibly a title or header.

Faint text below the illustration on the left page.

Faint text below the illustration on the left page.

Faint text at the bottom of the left page, possibly a signature or a note.

Morán Kálmán
temesvári születésű német kamaraénekes, ki 1935. augusztus
hetedikén oldenburgi villájában ünnepelte születésének kilenc-
venedik évfordulóját.

*Coloman Moran Oldenburg^{er}
Kammerängerer*

Kubelik Jan

Temesvári Zenekedvelő Egyesület.

KUBELIK JAN

legelőször a 1863. évi január hó 22-án a városi egyetemes hangverseny tartásán hangverseny

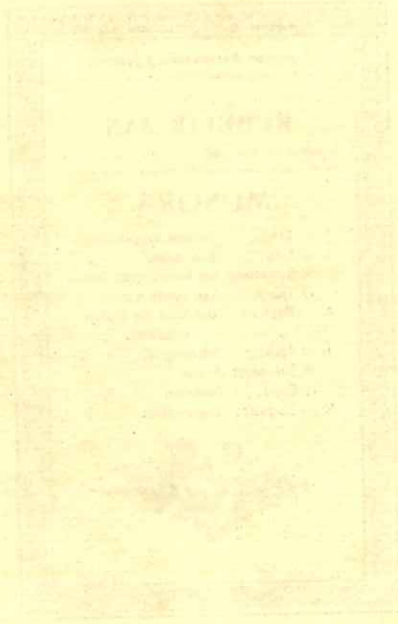
MŰSORA.

1. Ernst: Fis-moll hangverseny.
2. a) Lully: Bois épais.
b) Schumann: Ich kann's nicht fassen.
c) Thoin: Les perles d'or.
3. Paganini: God save the Queen változatok.
4. a) Aggházy: Holdvilágnál.
b) Szabados: Priese.
c) Engel: Serenata.
5. Sarasate: Czigánydz'lok.

első temesvári hangversenyének műsora és autogrammja.

Jan Kubelik Wien

...és a ...

Gassner Károly
a kitűnő zongoraművész, temesvári zongorapedagógus.

A Filharmónia aranyserlege
I. Ferenc József király ajándéka. A
serleget Fehérváry báró küldötte Őfel-
sége megbízásából Telbisz Károly dr.
polgármester címére, ki a királyi aján-
dékot ünnepélyes külsőségek között
adta át az egyesületnek.

Senkrah Arma
szász nagyhercegi kamaraművész 1887
decemberében hangversenyezett Temes-
várott.

Temesvári Zeneakadémia.

Temesvári zeneakadémiában a beiratások augusztus hó 27-től szeptember hó 15-ig minden nap az intézet irodájában (Ferenz József-utca 3 sz. 1 em.) d. u. 9-12-ig és d. u. 2-5-ig tartanak.

Az intézet nagyszabású szervezete, a tanári kar magas és sokoldalú képzettsége, valamint a legalkalmasabb és legcélszerűbbek bizonyult tanrendszert által az intézetben nyert tanítás a legjobb magánoktatást is felülmúlja.

Tanítatnak mint főtanácsok: zongora, hegedő, mélyhegedő, gordonka, gordonka, cimbalom, orgona, minden fuvóhangszer és magánének. Mint mellék tárgyak: zeneelmélet, összehangzástan, zeneszerzés, zenetörténet, esztétika, karének, zongora-összeállítás, kamarazene, zenekar-iskola és zenemódszertan, ugyanazon tanterv szerinti mint a magy. kir. országos zeneakadémián Budapesten.

Minden hangszer-tanítás osztályfőnöke egy akadémialag képzett és okleveles zenetanár. A tanítás a szükségelt időtartamon át kis csoportokban (egyformán képzett 2-3-4 növendék előtt) a legszigorúbb és legalkalmasabb módszer szerinti történeti lassan haladó, vagy gyengébb tehetségű növendékek ismétlési órákon nyertek díjmentesen oktatást. Ezenkívül a házi estélyek és hangversenyek által a növendékek a mások előtt való játszás felélmét legyűmni tanulják. A Schreyer-zeneakadémia tanórái akként vannak beosztva, hogy bármely nyilvános iskola tanóráival sem átközhetnek össze.

A TANÁRI KAR TAGJAI:

Schreyer Harry zene-kiképzés (opera-iskola)	Pianezze József hegedő előadó és zongora-tanár	Siebert Hermina magán-ének
Gassner Károly zongora-kiképzés, karének	László Árpád zongora	Ratkay Margit magyar és parókia
Oswald János vándorló tanítvány	Poissi F. zongora	Bosch Ida zongora és ének
Ondricsek Emánuel hegedő-kiképzés	Mütermüller József gordonka-kiképzés	Reiner Camilla zongora
Matzok József hegedő kórfu- és kórfu- osztályos		Seywarth Irma cimbalom, mélyhegedő előadó

Tandíj: egy évre az előkészítő osztályokban 50 frt, közép- és felsőbb osztályokban 60 frt, kórfu- osztályokban 70 frt, fuvóhangszerekre 10 frt, a mely összeg mindenkor előér. fizesendő (kivételre 100 szegényes vagy havi részletekben) - Beiratási díj 5 frt.

Közértesítés: felvételtől kezdve az intézet kezébe Schreyer Harry igazgatóhoz, Ferenz József utca 3-ik szoba.

Beiratások augusztus hó 27-től szeptember 15-ig, d. u. 9-12-ig és d. u. 2-5-ig tartanak. Az igazgatóság ügyelmezteti kivétel a szűk körökben a növendékek, hogy a beiratás alkalmánál megkövetelték a végeztetési beiratkozásra szükséges jelentéseket. Erőteljesen kérem a tanulókat, hogy az intézet igazgatóságára, Váradi tanítványok 10-11-es számú megkezdésű és művelési osztályoknál kivételre az igazgatóság gondoskodik.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Gassner Károly. Schreyer Harry. Oswald János.

1900 szeptemberében kezdte meg működését Schreyer Harry igazgatása alatt.

*Név és tárgymutató
a második kötetben*